LKA

neprikl ausoma lietuva

Mr. J. Rugienius
19865 Beaverland Ave.
Detroit, Mich. 48219
USA.

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Montrealis • 1971.IX.21 • Nr. 1264

LITUANIE INDEPENDANT • INDEPENDENT LITHUANIA • EST. 1941

ETNINĖS STUDIJOS KANADOS UNIVERSITETUOSE

Tautinių mažumų grupių rūpesčiu, keletas Kanados universitetų pradėjo dėstyti ne anglų ar prancūzų kalbos ir kultūros kursus. Tokie kursai paprastai yra remiami vietinių kitakalbių grupių.

Valstybės sekretoriaus departamento paprašyta, Kanados Universitetų ir kolegijų sąjunga ištyrė etninių studijų padėtį. Karališkoji komisija dviem kalbom ir dviem kultūrom tirti savo pranešime siūlė, kad "Kanados universitetai išplėstų humanitarinių ir visuomeninių mokslų studijas tose srityse, kurios nėra paremtos prancūzų ar anglų kalbomis".

Valstybės sekretoriaus departamentas mokslo įstaigoms iškėlė tokius klausimus: 1/ Ar pastarųjų 20 metų bėgyje buvo dėstomi dalykai, kurių pageidavo ne anglų ar prancūzų tautinės grupės? Jei taip, kokie dalykai? 2/ Ar ne anglų ar prancūzų tautinės grupės parodė dėmesio ir suteikė paramos kitų kalbų ir kultūrų studijoms, kurias jūsų įstaiga pradėjo savo iniciatyva? Jei taip, kokios tautybės ir kokias studijas?

Iš 20 mokslo įstaigų, kuriose platesniu mastu dėstomi tokie dalykai, dvylikoje tai daroma, atsižvelgiant į tautinių grupių pageidavimus. Tautybės tokias studijas dažnai paremia, suteikdamos stipendijas studentams ir dovanodamos leidinius bibliotekoms.

Ukrainiečių, vokiečių, italų, lenkų, žydų ir graikų bendruomenės buvo aktyvios, vietinių universitetų prašydamos etninių studijų kursų ir tokias studijas paremdamos. Albertos universitete Edmontone dėstomos norvegų, ukrainiečių, lenkų, serbų-kroatų, ispanų ir italų kalbos. Ukrainiečiai paprašė tokio kurso, o lenkai su ukrainiečiais kursus paremia dovanmis bibliotekai.

Brock universitete St. Catharinėje, Ont., įvadas į italų kalbą buvo pradėtas dėstyti labiausiai dėl italų bendruomenės pageidavimo. Italų ir vokiečių grupės parūpina stipendijų. Carletono universitetas Otavoje pradėjo kelis kursus, nes žinojo, kad tuo domisi tautinės grupės. Ten dėstomi šeši italų kalbos ir literatūros kursai, be to, du ukrainiečių kalbos kursai. Pastarųjų 20 metų bėgyje buvo išvystytos pilnos rusų, vokiečių ir ispanų katedros.

McMaster universitetas Hamiltone pastarųjų 10 metų bėgyje suorganizavo tris kursų grupes, kurių pageidavo tautinės grupės. Ukrainos kultūra buvo dėstoma nekredituojame kurse, o šįmet pirmą kartą bus dėstomas kredituojamas ukrainiečių kalbos ir literatūros kursas. Italų kalbos ir literatūros kursai yra dėstomi iki diplominio lygio. Abi tautinės grupės parodė didelį susidomėjimą šitais kursais.

Prieš 10 metų Montrealio graikų bendruomenės pastangomis Mc Gill universitete buvo pradėtas dėstyti graikų kalbos kursas, kurį graikai ir išlaiko. Graikų bendruomenė parūpino pakankamai lėšų išlaikyti kursui Lavalio universitete.

Žydiškosios studijos McGill universitete buvo pradėtos dėstyti prieš penkeris metus, ir tas kursas vis dar finansuojamas žydų bendruomenės. Hebrajų kalbos kursą Sir George Williams universitete Montrealyje žydų bendruomenė finansuoja nuo 1952 m., be to, parūpina instruktorius.

Saskačevano universitete Reginoje dėstomos norvegų, ukrainiečių, sanskrito, tibetiečių, vokiečių, rusų, lenkų, ispanų ir kiniečių kalbos, o vasaros semestre ir cree indėnų kalba. Šitie kursai nebuvo pradėti dėl tautinių grupių pastangų, bet atsiradus pakankamam pareikalavimui ir reikalingiems mokytojams.

Western Ontario universitetas Londone įvedė lenkų kalbos kursą, nes jo pageidavo lenkai studentai, o pastaruoju metu pageidaujamas ukrainiečių kalbos ir literatūros

KELIAMA Į 4 PSL.

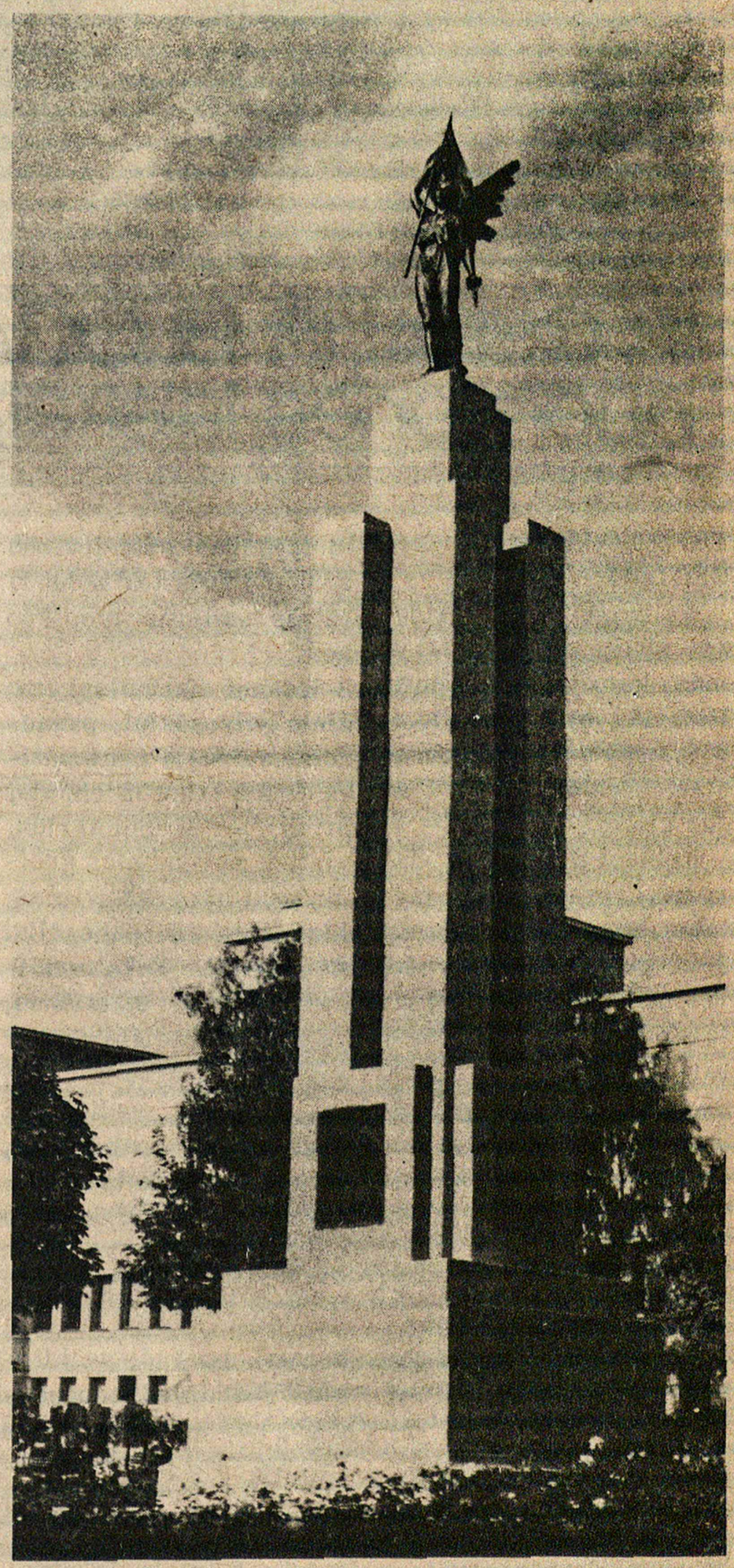

NEPRIKLAUSOMYBĖS METAIS KAUNO KARO MUZIEJAUS SODELYJE PASTATYTAS LAISVĖS PAMINKLAS, KURĮ SOVIETŲ VALDŽIA PAŠALINO.

AUTOMOBILIAI LIETUVOJE

1970 m. pabaigoje Lietuvoje buvo apie 30 tūkstančių privačių automobilių ir apie 160 tūkst. privačių motorizuotų dviračių ar motociklų.

Tokiu būdu Lietuvoje tūkstančiui gyventojų tenka 10 privačių automobilių. Sovietinis vidurkis tėra 6 privatūs automobiliai tūkstančiui gyventojų, bet labiausiai motorizuoti, atrodo, yra Estijos gyventojai: ten tūkstančiui gyv. tenka 24 automobiliai, o Latvijoje — 14.

1963-68 m. bėgyje Lietuvos gyventojai įstengė įsigyti 13 tūkst. privačių automobilių, nors oficialiai, atseit, pagal planą, Lietuvos gyventojams tebuvo skirta 4.500 automobilių. Vadinas, beveik du trečdalius privačių automobilių per penkerius metus Lietuvos gyventojai įsigijo visaip kombinuodami — išnaudojant gerus santykius, per kyšius arba padedant Vakaruose gyvenančiom giminėm.

DIENOS TEMOMIS

Būti sąmoningu lietuviu užsieniuose vis dėlto yra gerokai išlaidinga. Bepigu, sakykime, tokiam vokiečiui, anglui, kanadiečiui arba amerikiečiui. Užmokėjai savo valstynius ir savivaldybinius mokesčius ir rami galva. Už mokesčius netgi gauni tam tikrus patarnavimus: policija palaiko tvarką, ugniagesiai gesina gaisrus, valstybė moka pensijas ir t.t.

Išeivijos lietuviui padėtis jau gerokai sudėtingesnė. Tiesa, bent teorijoje visi dori lietuviai svetur turėtų mokėti tam tikrą bendruomeninį, solidarumo – ar dar kitaip vadinamą – mokestį. Tačiau jis menkutis, o ir toks tik labai mažu mastu teišrenkamas. Tuo tarpu lietuviškų reikalų aibės. Lituanistinės mokyklos, jaunimo veikla, lituanistinės studijos Vakarų universitetuose, politinė ir kultūrinė informacija bei propaganda lietuviškaisiais reikalais Vakarų viešumoje, pagaliau savi kultūriniai poreikiai, kaip spauda, knygų leidyba, koncertai, teatras, dailės parodos, o iš tikrųjų ne paskutinėje vietoje ir savi lietuviški židiniai – parapijos, salės, vasarvietės... Visa tai sukurti ir išlaikyti pareikalauja milijoninių lėšų, kurios juk ir ateina iš tų pavienių lietuvių išeivių.

Visiškai rimtos sumos jau yra sutelktos Amerikos ir Kanados lietuvių fonduose, kurie savo kapitalus laiko užšaldę, o lietuviškiems reikalams kiekvienais metais teskiria nuošimčius. Betgi iki šiol tie fondai dar tik labai nepakankamu mastu teįstengia paremti ir finansuoti lietuviškąjį gyvenimą.

Kita vertus, kai kurios valstybės tautinių mažumų kultūriniams reikalams skiria tam tikras lėšas. Dosniausia iki šiol tuo atžvilgiu buvo Vakarų Vokietija, kurios federalinė ir provincijų vyriausybės teikia ne tik didelę dalį lėšų Vasario 16 gimnazijai išlaikyti, bet skyrė pinigus ir lietuvių kultūrinei veiklai aplamai. Tačiau pastaruoju metu tas vokiškasis dosnumas jau gerokai susiaurėjo. Vasario 16 gimnazijos naujųjų rūmų statyba, tiesa, vis dar didele dalimi finansuojama vokiečių, bet lietuvių kultūrinei veiklai subsidijos, atrodo, jau baigė visiškai išsekti.

Ir Kanada kartais skiria valstybines lėšas etninių grupių, taigi ir lietuvių kultūrinei veiklai paremti. Jau eilę metų Kvebeko vyriausybė finansiškai remia Montrealio lituanistinę mokyklą. Federalinė vyriausybė, pvz., šį mėnesį stambia subsidija įgalino Montrealio lietuvių jaunimo ansamblį Gintarą koncertuoti Vancouveryje, Edmontone ir Winnipege. Panašių pavyzdžių yra ir daugiau, tačiau iš tikrųjų tai tėra labai maža dalis to, kas reikalinga, kad lietuviškoji veikla išsilaikytų bent tokioje plotmėje, kokioje iki šiol

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laiškai, atgarsiai

TREMTINIAI IR BĖGLIAI

Keliuose NL numeriuose skaitėme pasisakymus, kaip turėtų vadintis lietuviai, atsiradę Vakarų kraštuose: tremtiniais, pabėgėliais, ar dar kitaip.

Kokiam tikslui tai daroma, praėjus 25 metams, supratimo neturiu. Jei gyvenamųjų kraštų valdžios nejudina, skaitaisi legaliu atvykėliu ir turi dokumentus — nebūtų nė reikalo sukti galvos. Juk esmėje iš tikrųjų nėra jokio skirtumo, kuo besivadintum. Tik, žinoma, nelabai gražu ar net ir ciniška, savintis neužsitarnauto pasivadinimo.

Palaikau tų autorių pasisakymus, kurie tvirtina, kad tremtiniais vadintini Vokietijon ir Sibiran išvežtieji.

Leidomės į Vakarus, bijodami okupanto galimų represijų, jei tėvynėje pasiliktume. Betgi vykome savo laisva valia ir pasirinkimu. Dauguma atsirado Vokietijoje ir nežymi dalis kituose kraštuose. Buvo ir tokių, kurie liūdną ir tragišką tėvynės padėtį panaudojo kaip gerą progą patekti į JAV. Buvo ir sunkių laikotarpių, norint užtikrinti duonos kasnį sau ir savo šeimai. Tame laikmetyje pasitaikę įvairūs sunkumai vistiek neduoda teisės vadintis tuo, kuo nesi.

Ieškant tikro atsakymo šiam galvosūkiui, panaudojus aukštąją matematiką ar šių laikų mechaninį protą — kompiuterius, vistiek sprendimas greičiausiai būtų tik vienas: jūs esate tik pabėgėliai ar bėgliai. Toks terminas nelabai estetiškas, bet, deja, teisingas. Ir angliškoji spauda apie mus rašė, vadindama "refugees" pabėgėliai, lygiai taip, kaip dabar rašoma apie Pakistano bengaliečius.

Aš save laikau tik bėgliu, nes niekas manęs nevarė, neprašė ar kitokio "spaudimo" nepanaudojo, kad apleisčiau savo tėvynę. Tai padariau savo noru. Vieną gražią dieną susidėjau savo menką mantelę ir išvažiavau. Taip, kad niekad man nekilo mintis vadintis ištremtuoju.

Laisva valia palikus kraštą, dabar vadintis ištremtuoju būtų tikras nesusipratimas ir neteisybė. Bailys, norėdamas tapti drąsuoliu, gali vadinti save ir tremtiniu net iki pačių užkulnių gelmių. Tai jo reikalas. Betgi turime ir kitą artimą pasivadinimą — išvientintasis (displaced). Juo pasivadinus, bent mažiau širdgėlos jaustų tikrieji tremtiniai, o drąsuoliams garbė būtų ta pati.

Jeigu reikalas eitų apie pavadinimo ieškojimą žurnalistikai, kodėl negalėtume vadintis pokario arba naujaisiais atėiviais, nesigilinant į detales. O gal šią problemą galėtų išspręsti liet. teisininkai. Rodos, Amerikoje turime Liet. teisininkų d-ją, kuri ir galėtų tarti autoritetingą žodį. Z. Pulianauskas

PAGYVENSIM PAMATYSIM

Dar niekad rusai nebuvo politinių įvykių išgąsdinti, kaip dabar, kada Kinija ir Amerika pradeda aiškiau viena kitą suprasti ir pradeda suartėti.

Išsigąsti rusai tikrai turi ko: pasaulis staiga pajuto, kad 140 milijonų rusų yra pasišovę tą pasaulį užvaldyti ir pavergti. Rusams trūksta visko, bet ginklavimasis eina nesustojęs iki fantastiškų proporcijų. Rusų laivynas jau beveik didesnis už Amerikos. Rusai ima įrodinėti, kad Vidužemio jūra — slavų jūra. Kaip ir carų laikais, atgijo panslavizmo idėjo, žinoma, su rusais priekyje. Kelias į Afriką beveik paruoštas. Amerikai žūt būt reikėjo gero ėjimo ir ji ėjimą surado labai meistriškai: netik rusams užkirto kelią, bet dar privertė pereiti prie skubiai organizuojamos ginybos, nes pasijuto apsupta.

Rusija jau senai siekia pašalinti Kinijos raudonuosius vadus: Maiecungą ir Čuenlajų, nes jie neleidžia paversti raudonąją Kiniją įrankiu rusų tikslams siekti.

Atsidūrę vieni, rusai staiga nutarė kiek pagerinti savo prestižą ir privertė Indiją tapti lyg ir rusų sąjungininke, bet prievarta palieka prievarta. Rusams ir čia gali atsitikti taip, kaip Sudane.

Rusai paleido aplink žemės rutulį raketą, kuri gali panešti iki 3 negatonų atominę bombą. Ta raketa aplenkė Ameriką, bet praskrido pro Šiaurės Kiniją. Tos raketos Amerika nebijo, nes turi taiklesnes, nebijo nė Kinija, nes jau turi išsikasusi didžiausio ilgio požeminius tunelius, jungiančius miestus ir kaimus, ir nebijo netekti žmonių, jei to reiktų.

Nežiūrint to, karo galimybės menkos, nes Rusija yra atsidūrusi beveik viena prieš visą pasaulį ir, aišku, turi pakankamai nuovokos karo vengti, bet be karo jai gręsia irgi traukimasis, atsisakymas nuo užgrobtų žemių ir kraštų, o tas ir yra pats įdomiausias dalykas mums lietuviams. Vilčių yra pamatyti naujų, svarbių pasaulio įvykių. Pagyvensim — pamatysim. S. Š.

neprik|ausoma lietuva

"INDEPENDENT LITHUANIA"
"LITUANIE INDEPENDANTE"

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyaute au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS – NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖ

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle 690, Quebec, Canada.

Metinė prenumerata Kanadoje – $7.50, visur kitur – $8.00. Rėmėjo prenumerata – $12.00. Adreso pakeitimas 25 ¢. Atskiras numeris 25 ¢. Administratorius F. P. Paukštaitis. Adresas: 7722 GEORGE STREET, LASALLE 690, QUEBEC.

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos nuomonei. Rankraščiai trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra. Rankraščiai grąžinami tik iš anksto susitarūs. Už skelbimų turinį redakcija ir leidykla neatsako.

REDAKTORIUS R. E. MAZILIAUSKAS

reiškėsi.

Okitose valstybėse, kiek žinome, valstybinių lėšų lietuvių veiklai beveik visiškai neskiriama. Vadinasi, beveik viskas, kas lietuvių išeivijoje sukurta, yra pačių eilinių lietuvių sudėtais skatikais finansuota. Iš tikrųjų, tur būt, turime ne vieną tūkstantį lietuvių svetur, kurie lietuviškiems reikalams metų metais sudeda nemažiau, kaip sumoka valstybinių mokesčių. Be tų tūkstančių lietuvių neturėtume nei lietuviškų parapijų, nei spaudos, nei lituanistinių mokyklų, nei jaunimo stovyklų ir daugelio kitų reiškinių, kuriuos jau įpratome priimti kaip savaime suprantamus dalykus. Tie dažnai nežinomi ir nepastebimi eiliniai lietuviai, dolerį, markę ar svarą nuolatinai lietuviškiems reikalams skiriantieji, jukir įgalina visą tą įvairiaspalvį kultūrinį ir visuomeninį išeivijos gyvenimą. Ir jiems už tai turi tekti nemažesnis dėmesys ir įvertinimas, kaip iški – liesiems mūsų visuomenininkams, kultūrininkams ir menininkams.

Šia proga ir vėl norime priminti Nepriklausomos Lietuvos 30 metų amžiaus sukakti. Ne stambūs mecenatai, ne valstybinės subsidijos, ne turtuolių aukos įgalino laikraštį įkurti ir 30 metų išlaikyti, bet tie eiliniai lietuviai išeiviai, kurie ne tik apmokėdavo tą, palyginti, nedidelį prenumeratos mokestį, bet ištisus 30 metų reguliariai dar aukojo dolerį po dolerio, dešimtinę po dešimtinės, kad laikraštis gyvuotų, išsilaikytų ir kiekvieną savaitę lankytų savo skaitytojus. Taip, Nepriklausoma Lietuva iš tikrųjų yra visų šitų tūkstančių skaitytojų ir aukotojų laikraštis, nes ne kas kitas, kaip jie jį išlaikė.

O sukakties proga geriausia dovana Nepriklausomajai būtų aktyviai įsijungti į laikraščio šeimininkų gretas ir įsigyti vieną kitą Nepriklausomos Lietuvos spaudos bendrovės akciją (šėrą). Akcija kainuoja 10 dolerių, o kiekvienas akcininkas bendrovės susirinkime galės dalyvauti kaip pilnateisis narys. Laikraščio leidyklos vadovybė ir redakcija visuomet kreipdavo dėmesio į skaitytojų pageidavimus ir reiškiamas nuomones, nes žinojo, kad laikraštis yra visų skaitytojų. Tačiau įsijungus į akcininkų eiles, būtų ne tik padaroma prasminga dovana laikraščio sukakties proga, būtų ne tik paveikiai paremiamas spaudos darbas, bet tuo pačiu būtų ir aktyviai įsijungiama į laikraščio reikalų tvarkymą.

Anądien šitoje vietoje jau kėlėme tokią mintį. Ir džiaugiamės, kad laikraščio bičiuliai tai išgirdo, kad atsiliepė ir pasiryžo įsigyti vieną kitą akciją. Tiems, kurie diena dienon rūpinasi laikraščio gerove ir tobulinimu, tai ištikrųjų yra didelė paskata ir talka. Tikime, kad dar daug daugiau naujų akcininkų susilauksime ateinančiame NL spaudos bendrovės akcininkų susirinkime, kuris spalio 2 d. įvyks Aušros Vartų parapijos patalpose, Montrealyje. REM

CITATOS

APIE URVINIUS ŽMONES ...

Rašytojas Liudas Dovydėnas Naujienose spausdinasi su įspūdžiais apie Amerikos lietuvius. Štai, ištrauka:

"Čikagoje, kaip ir New Yorke, Los Angeles, Detroite urvizmas išplito gan seniai – epideminio pobūdžio apsikrėtimas. Limpama liga daktarams, inžinieriams, graboriams ir visiems kitiems – aplamai – pinigą aukščiau viską iškėlusiems.

Savo laiku New Yorke patekau į tokį urvą: "Čia mūsų rackeliukas", kukliai pristatė po rezidenciją esantį erdvų urvą. Prie sienos prisiglaudusiose lentynose, kurios su veidrodžiais –, padvigubinimui Scotch wiskey, Canadian Club. Atsitūpiau ant kuolo. Pasiskubinau. Šeimininkai dar stovi ant raudono kilimo "From wall to wall", paaiškina kukliai šeimininkė, dantų žinovė. Žinoma, kai kurie patiesia takelį, beveik kaip katino uodega, bet jie – nieko pigaus. "Karpetas" vienas virš poros tūkstančių. Šoku nuo kuolo ir imu batu bružuoti: "Storas kaip dveigės peniūkšlės lašiniai. "Taigi, tie rašytojai ir moka palyginti... kaip dveigės peniukšlės lašiniai". Šypsosi ir šeimininkas, bet ne visai užtikrintai. Ką aš mėgstu? Gal Bitter Lemon, ar Scotch su gazuotu vandeniu? Nespėjus pasirinkti, šeimininkė su atbula ranka brauko sienos apkalimus. Tai ne ąžuolo imitacija, tai tikras ąžuolas. Einu prie sienos, braukau rankomis, sutinku kad tai ne imitacija. (Ne mano pabraukimas, bet ąžuolo sienos).

"Šeimininkas įpylė Bitter Lemon, bet dar be pastiprinimo, nes reikia gi pastebėti šviesą! Šviesa, matote, užpildė visą rackeliuriuką – geros daržinės dydžio, bet šviesos šaltinio – lempužių nepamatysi. Tai tvinsta iš gudriai už atbrailų paslėptų neoninių lazdų. Ir kuolai, ant kurių sėdima tikra oda apmušti. Dar neatsitūpem. Glostome sėdynes: tai iš Vermonto rackelerio, turtingo medvilnės pirklio James Knickerbokerio, kuris jau seniai malarija mirė, Afrikoje medžiodamas antilopes, liūtų, tigrų vengė. Tai žino šeimininkai. Antilopių medžiotojo vaikai virto hipiais ir nevertino rackelerio kuolų, apmuštų kiaulės oda. Bijau tūpti ant tokios istorinės vertybės, bet šeimininkai pataria atsisėsti. O kai atsisėdi, žinoma, gali sukiotis kaip šarka ant vėtrungės. Bet ir pasisukijus ant Knickerbokerio kiaulės odos rackelerinės vertybės, dar būtina susipažinti su bufetu. "Mes nemėgstam pigumo". Tai šeimininkės beveik išpažintinis pareiškimas. Antai, ponai Duonkubiliai, žmonės prie pinigo, bet reik tik pamatyti jų sklepą: cerata, faniera, visur auksuota, sidabruota, kaba neva kristalo žirandelis. Rackelery! Žarandelis! Gal iš kokios negrų baptistų koplyčios".

LEIDINĖLIS APIE KAPINES

Medeline, Kolumbijoje, gyvenantis laikraštininkas Jonas Kaseliūnas išleido 32 psl. leidinėlį, kuriame perspausdinti išeivių spaudoje skelbti straipsniai lietuviškųjų Šv. Kazimiero kapinių Chicagoje reikalu. Apie trečdalis puslapių skirta iš kun. M. Valadkos knygos "Už laisvą lietuvį".

Leidinėlis spausdintas rotatoriumi.

NAUJAS MOKSLO DARBAS

Eastern Michigan universiteto profesorius dr. Leonas Sabaliūnas išleisdino naują mokslinę knygą, pavadintą "Lithuania in Crisis: Nationalism to Communism, 1939-1940" (Lietuva krizėje: nuo nacionalizmo į komunizmą 1939-1940 metais). 300 psl. darbą išleido Indiana University Press.

PASITRAUKIA REDAKTORIUS

Chicagos lietuvių filatelistų draugijos Lietuvos biuletenio paskutiniajame Nr. 4 (148) pranešama, kad ilgametis leidinio redaktorius Eugenijus Petrauskas iš pareigų pasitraukia.

Atsisveikinimo žodyje E. Petrauskas nurodo, kad pasitraukia dėl grynai asmeniškų priežasčių, ir siūlo tom pareigom pakviesti jauną ir energingą žmogų.

Filatelistų biuletenyje pastaraisiais metais buvo spausdinama daug įdomios, vertingos ir dėmesio vertos medžiagos.

AR JAU APMOKĖJOTE NL PRENUMERATĄ?

LITUANISTINĖ DISERTACIJA

Vokietijoje gyvenantis vienuolis kapucinas Konstantinas Gulbinas išleido savo disertaciją daktaro laipsniui gauti.

174 psl. knyga pavadinta "Das paedagogische Lebenswerk der litauischen Dichterin Marija Pečkauskaitė" (Lietuvių rašytojos Marijos Pečkauskaitės pedagoginė veikla).

LIETUVOJE LABAI POPULIARIOS GOKARTŲ LENKTYNĖS

PANORAMA

SOVIETŲ AGENTAS?

Rudojo režimo pilkąja eminencija dažnai buvo vadinamas Martin Bormann, Hitlerio patikėtinis ir bene artimiausias bendradarbis, nacių partijos vedėjas, net pačių aukštųjų nacių pareigūnų vengiamas ir nemėgiamas. Nuernbergo karo nusikaltėlių tarptautinis tribunolas jį nuteisė mirties bausme.

1945 m. gegužės mėn,, kada sovietų daliniai baigė užimti Berlyną, Martin Bormannas pasitraukė iš Hitlerio bunkerio ir...dingo. Jis ieškomas jau 25 metus. 1954 m. Vakarų Vokietijos teismas jį paskelbė mirusiu, bet po 10 metų Vak. Vokietijos karo nusikaltimų valdyba, matyt, Bormanną tebelaikė gyvu, nes paskelbė 28 tūkst.

MARTIN BORMANN

dolerių premiją už jo sugavimą. Kai kurios žydų organizacijos pabrėžtinai tvirtina, kad M. Bormannas 1945 metais slaptai pasiekė Pietų Ameriką ir gyvena kažkur Argentinos džiunglėse.

Vokiečių generolas Reinhard Gehlen savo prisiminimų knygoje "Dar Dienst" (tarnyba) dabar tvirtina, kad Bormannas iš tikrųjų visą laiką buvo sovietų agentu. Pasak Gehleno, Bormannas 1945 metais Berlyne buvo sovietų slaptai išvežtas į Rusiją, kur prieš trejetą metų mirė. Generolas Gehlen tvirtina, kad karo metu jis, kartu su vokiečių kontražvalgybos viršininku admirolu Canaris, priėję išvados, kad sovietai turi savo agentą pačioje nacių režimo viršūnėje.

Gehleno prisiminimai dabar pradėti spausdinti Hamburgo dienraštyje Die Welt, bet pirmosiose atkarpose generolas savo tvirtinimų jokiais įrodymais neparemia.

Karo metu generolas Gehlenas vadovavo vokiečių žvalgybai prieš Sovietų S-gą. Po karo jis JAV okupacijos zonoje Vokietijoje įkūrė savo atskirą žvalgybos organizaciją, kuri rėmėsi buvusiais karo meto darbuotojais ir agentais, bet buvo finansuojama ir dirbo Amerikai. Vėliau, įsitvirtinus Vakarų Vokietijos valstybei, Gehleno organizacija išvirto į Vokietijos valstybinę slaptąją tarnybą, kuri keleris metus buvo laikoma bene geriausiai informuota žvalgybos organizacija Vakaruose. 1968 metais generolas iš savo pareigų buvo priverstas pasitraukti, kai iškilo skandalas: du jo artimi bendradarbiai, buvę naciai, pasirodė esą sovietų agentai.

Vokiečių ir pasaulinė spauda, su nedidelėmis išimtimis, Gehleno tvirtinimus vertina labai atsargiai. Patys sovietai, kaip ir galima buvo laukti, Gehleno tvirtinimus pavadino fabrikacija. Dabar 80 m. amžiaus sulaukęs admirolas Doenitzas, 1945 m. buvęs paskutinis nacių reicho kancleriu, Gehleno tvirtinimus pavadino "visiška nesąmone".

Antra vertus, yra ir šiokių tokių duomenų, kad

REINHARD GEHLEN

Gehlenas gali būti teisus. Buvęs nacių slaptosios tarnybos darbuotojas W. Hoettl 1950 metais tvirtino, kad Bormannas slaptai gyvena Rusijoje ir dirba sovietam. Cornelius Ryan savo knygoje The Last Battle 1966 m. rašė, kad vienas vokiečių generolas jam pasakojo apie buvusį slaptą posėdį pas Hitlerį. Posėdyje tedalyvavo Hitleris, Bormannas ir tas generolas. Hitleris davė įsakymą sovietų fronte pakeisti kai kuriuos vadovaujančius generolus. Po dviejų valandų sovietų radijas jau paskelbė pavardes generolų, kurie buvo pakeisti kitais.

Tačiau Vakarų žvalgybos Gehleno tvirtinimus vertina labai skeptiškai. Jeigu jis tokius įrodymus turėjo, kodėl jis nepranešė Vak. Vokietijos vyriausybei, kai vadovavo žvalgybai?

Generolo Gehleno prisiminimų knyga yra labai pelninga. Už teisę ją spausdinti laikraščių atkarpose autorius gavo 175 tūkstančius dolerių. Leidyklos už teisę ją išleisti siūlo pusę milijono dolerių. Gehlenas šiuo metu yra 69. metų amžiaus.

AMERIKA LIEKA KIETA

JAV pareigūnai pareiškė, kad Amerika panaudos visas reikalingas priemones atsverti Kanados planam apeiti specialius JAV 10 nuoš. importo mokesčius. Kanados vyriausybė buvo paskelbusi, kad paliestoms prekėms, kurios tais specialiais mokesčiais mokesčiais apsunkinamos, teiks subsidijas.

Vašingtone tarptautinės prekybos komisija rekomendavo, kad JAV-ės nesudarytų laisvos sutarties su Kanada.

Toronte susitikę Kanados ir Japonijos ministrai tarėsi, kaip geriausiai tvarkytis Amerikos ekonominės politikos sudarytoje padėtyje.

Trumpai

– Atticoje, New Yorko valstijoje, po keturių dienų riaušių kariuomenė numalšino sukilusius kalinius. Dešimts įkaitų ir 31 kalinys buvo nužudyti.

– Federalinė Kanados vyriausybė padidino šeimoms mokamus priedus už vaikus. Už vaikus iki 12 m. amžiaus bus mokama iki 15 dol. per mėnesį, o už vaikus tarp 12 ir 17 m. amžiaus bus mokama iki 20 dol. per mėnesį.

– Kanados statistikos duomenimis rugpiūčio m. bedarbių skaičius pasiekė 6,5 nuoš. Liepos mėnesį bedarbiai sudarė 6,3 nuoš.

– Neramumai šiaurinėj Airijoj tęsiasi ir susirėmimai tarp britų kariuomenės dalinių ir katalikų partizanų nesiliauja. Šiaurinės Airijos provincijos parlamento 10 narių pareiškė, kad jie sudarys savo atskirą – katalikišką – parlamentą. Visiškas politinis skilimas, atrodo, darosi neišvengiamas.

– Kanados maisto kainos rugpiūčio mėnesį indekso skalėje iš 134,1 pakilo iki 135. Praeitųjų metų pabaigoje maisto kainos buvo kritusios dėl didžiųjų bendrovių kainų karo.

– Separatistinė Kvebekiečių partija teturi 30 tūkst. narių, tuo tarpu prieš metus jų dar buvo 80 tūkstančių. Partija savo kandidatų ateinančiuose rinkimuose neišstatys, bet nedraus savo nariam kandidatuoti.

– Sturgeons Falls, Ontario, prancūziškai kalbantieji gimnazistai reikalauja atskiros mokyklos, kurioje nebūtų dėstoma anglų kalba. Ontario švie-

ETNINĖS STUDIJOS

ATKELTA IŠ 1 PSL.

kursas. Vokiečių klubas Londone aktyviai rūpinasi universiteto vokiečių k. katedros veikla.

Po dviejų metų Winnipego universitetas nutraukė rusų kalbos ir literatūros kursą, nes nebuvo pakankamo pareikalavimo. Universitetas bendradarbiauja su Vokiečių kalbos draugija, parūpindamas vokiečių kalbos kursą, o kitą vokiečių draugija parūpina stipendijas visuose trijuose Manitobos universitetuose.

Dalhousie universitete Halifakse dėstoma vokiečių kalba pažengusiesiems, to pageidaujant studentams. Waterloo universitetas pradėjo tris ukrainietiškus kursus, studentams pageidaujant.

Tautinėms grupėms pageidaujant, Yorko universitetas Toronte pradėjo keturis hebrajų kalbos ir tris italų kalbos kursus, to pageidaujant studentams. Dėstytojams ir studentams parodžius susidomėjimą, buvo pradėti du kiniečių kalbos ir vienas juodųjų bendruomenės kursas.

(Canadian Scene)

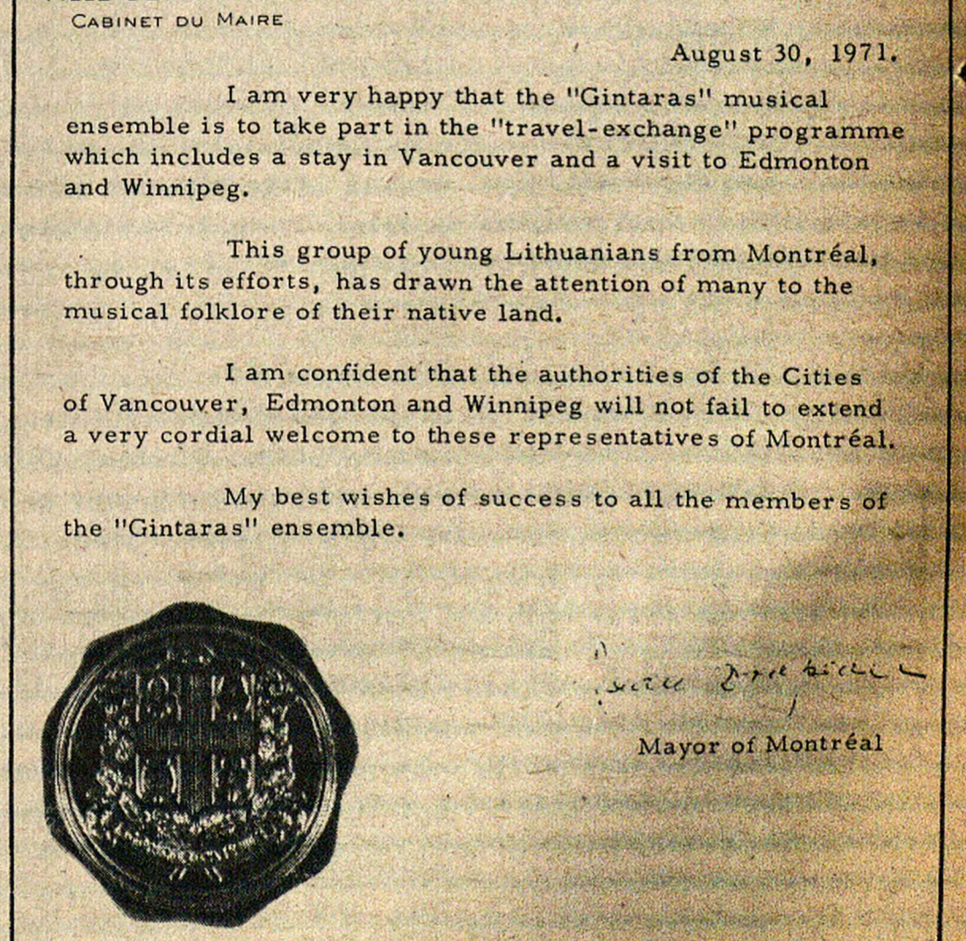

VILLE DE MONTRÉAL
CABINET DU MAIRE

August 30, 1971.

I am very happy that the "Gintaras" musical ensemble is to take part in the "travel-exchange" programme which includes a stay in Vancouver and a visit to Edmonton and Winnipeg.

This group of young Lithuanians from Montréal, through its efforts, has drawn the attention of many to the musical folklore of their native land.

I am confident that the authorities of the Cities of Vancouver, Edmonton and Winnipeg will not fail to extend a very cordial welcome to these representatives of Montréal.

My best wishes of success to all the members of the "Gintaras" ensemble.

Mayor of Montréal

MONTREALIO BURMISTRO RAŠTAS GINTARO ANSAMBLIUI

timo ministras paskyrė specialią komisiją reikalą ištirti.

– Autobuso avarijoje Ispanijoje žuvo 18 žmonių, kurių dauguma buvo atostogaujantys kvebekiečiai.

– Kanados federalinė policija RCMP daugiau nebemokės nepilnamečiams agentams už jų teikiamą informaciją.

GYVULIAI LIETUVOJE

Sovietų statistikos duomenimis, sausio 1 d. Lietuvoje buvo 1.814 tūkstančių raguočių. 34 nuoš. visų raguočių buvo asmeninė žmonių nuosavybė, likusieji priklausė kolchozams ir sovchozams. Melžiamų karvių Lietuvoje dabar iš viso esama 861 tūkst.

Paskutiniaisiais Lietuvos nepriklausomybės 1939 metais raguočių buvo mažiau — 1.312 tūkst., tačiau melžiamų karvių proporcija buvo didesnė. Iš to galima daryti išvadą, kad valstybiniai ir visuomeniniai raguočiai Lietuvoje dabar didele dalimi auginami grynai mėsos gamybai.

Šiuo metu Lietuvoje auginama daugiau kiaulių — sausio 1 d. jų buvo priskaičiuojama 2.297 tūkstančiai, iš kurių 781 tūkst. buvo privati nuosavybė. 1939 m. kiaulių Lietuvoje buvo 1.377 tūkst.

KAUKĖTI AIRIŲ PARTIZANAI BANDO GINKLUS

Avys Lietuvoje nyksta — jų beliko 161 tūkstantis. 1939 m. Lietuvoje buvo 1.254 tūkst. Arkliai Lietuvoje statistikoje visiškai nebeminimi.

ILGI PLAUKAI LIETUVOJE

Ilgų plaukų problema susirūpinę Lietuvos gyventojai. Komj. Tiesa liepos 14 d. paskelbė A. Matekūnaitės ilgą straipsnį apie istorinę vyrų šukuosenų evoliuciją. Padaryta išvada: jei to klausimo nesugebėjo išspręsti tūkstantmečiai, gal paliksime ir mes ją galutinai neišspręstą. Autorės žodžiais, "galų gale ne vien šukuosena apsprendžia asmenybę".

Šukuosenos klausimus svarstyti privertė du laikraščio gauti laiškai. V. Staršinovas pasisakė už ilgus plaukus. V. Raginis gi skundėsi: "Kai praeini miesto, o ypač priemiesčio gatvėmis, negali atsistebėti jaunimu. Jauni pusvyriai — barzdoti, jų plaukai užgulę pečius. Nejaugi mūsų jaunimas ima pavyzdžius iš laukinių? Argi galima iš šmėklų sukurti didvyrius? Jaunimas žengia į prarajos bedugnę. Mūsų jaunimas turi mesti šunkelius..."

A. Matekūnaitė savo "istoriniam išvedžiojimui" pateikė antraštę: O jeigu (paseksime) senelių taku?

VOKIEČIŲ TELEVIZIJOJE

Rugpiūčio 31 d. Vakarų Vokietijos televizijoje buvo parodytos Baltijos valstybės 1918-1940 m. laikotarpyje.

Buvo rodomi Lietuvos, Latvijos ir Estijos vaizdai, įvykiai, asmenys ir politinio, ūkinio bei kultūrinio gyvenimo bruožai. Filmas buvęs labai gerai paruoštas.

ŠIRDIES SPECIALISTAI

Rugpiūčio 20 d. Maskvoje prasidėjusiame tarptautiniame chirurgų draugijos kongrese ir tarptautiniame kongrese širdies ir kraujagyslių susirgimo klausimais plačiai reiškėsi Lietuvos mokslininkai.

Kongresų programon buvo įtrauktas prof. A. Marcinkevičiaus, doc. V. Sirvydžio, doc. D. Kavoliūno, N. Paliuščinskajos ir G. Uždavinio pranešimas apie atokius širdies vožtuvų protezavimo rezultatus. Dalyvavo ir daugiau lietuvių specialistų. E

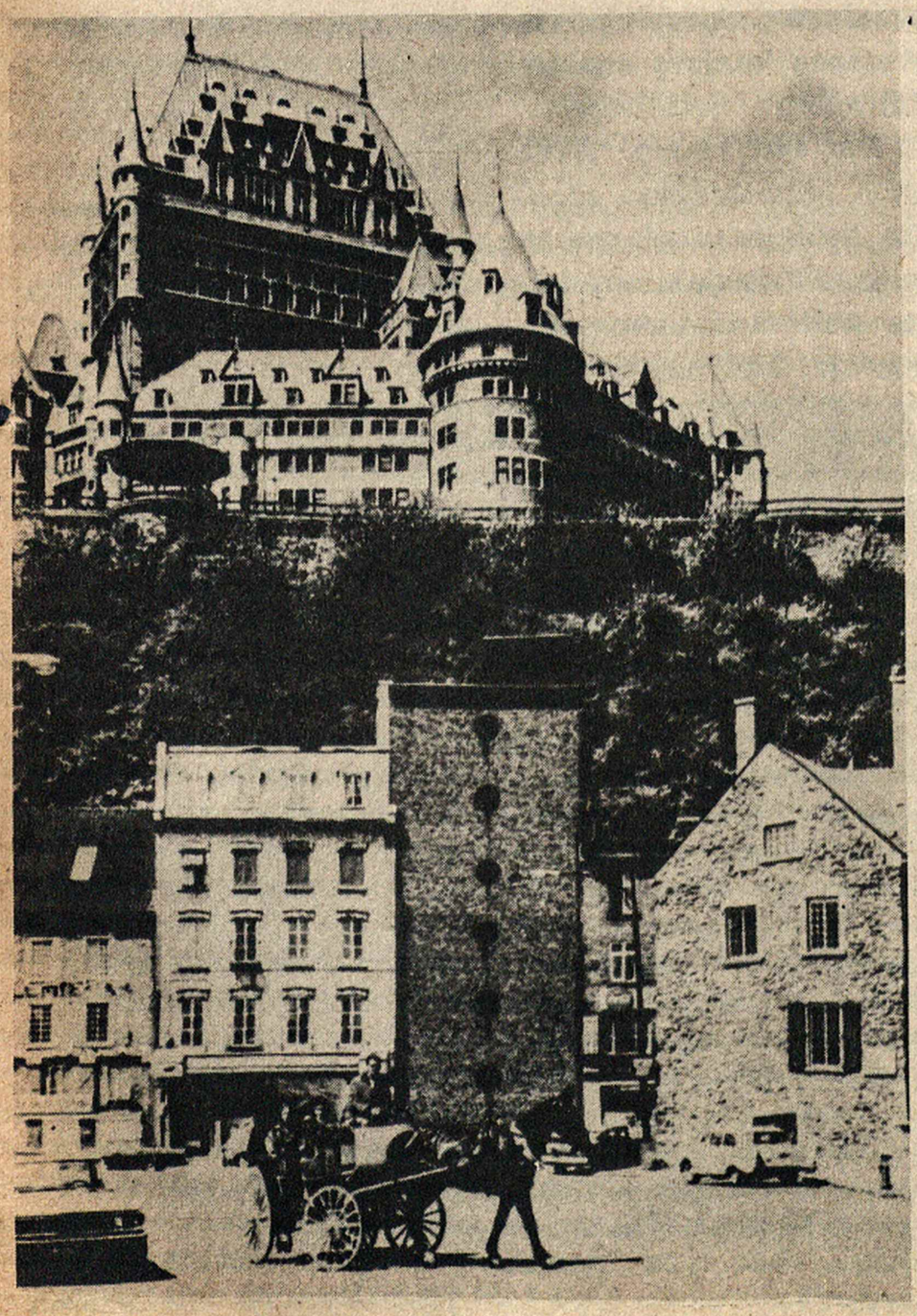

KVEBEKO MIESTO VAIZDAS

al gimanto skiltis

HALIUCINACIJOS

Neturint galimybės pasinaudoti pačiais pirmaisiais, atseit, patikimiausiais šaltiniais, tenka pasikliauti Argentinos lietuvių balso (1971. V. 20) informacija, kuri cituoja Vokietijoje leidžiamą dumėnesinį leidinį Lituania. Pamfleto leidėjas A. Valuckis, atrodo, yra pasišovęs sava valia ir, tur būt, atsakomybe būti tautos budrumo saugotoju, o tai drausmei nusikaltusiųjų gal teisėju, o gal ir budeliu.

Pasirodo, jau yra sudarytas sąrašas visų tų niekadėjų, kurie yra didžiai nusikaltę kažkieno išdirbtoms, bet niekur nepaskelbtoms ir niekeno nepriimtoms taisyklėms ar įstatymais (Tautos vardu?) apšaukiant juos kolaborantais. Be jokio teismo, be kaltinimo ir gynybos kalbų, liudininkų, kaltės įrodymų, be apeliacijų, be tribunolų, be malonės ar pasigailėjimo prašymų. Atseit, smerkusiųjų žodis yra galutinis, nekeičiamas, neatšaukiamas. Atsiprašant, beveik jau viduramžių inkvizicinis procesas...

Jei tokiame pasmerkimo akte tebūtum minimas vienui vienas, gal ir susidarytų baisiai nemaloni, slogi nuotaika. Vienumoje gal net pajustum kokį nors sąžinės graužimą, vidaus išmėtinėjimus, bet, kai esi įmestas karcerio vienutėn ir randi visą eilę panašių nelemties bičiulių, jau žymiai lengviau pakelti tą visą dvasiniu teroru persunktą nuotaiką.

O tų visų apkaltintųjų sąrašas ilgokas ir gana įspūdingas: moterys ir vyrai, mokslo, meno ir literatūros gyvenime žinomos asmenybės. Sunkiausia suprasti šios skilties autoriui, kaip jis pateko tokion rinktinėn, neturėdamas kokių įmantresnių kvalifikacijų ar oficialių pareigų. Štai, tų visų kitų, Lituania nuomone, kolaborantų sąrašas: dr. J. Grinius, S. Narkeliūnaitė, Vytautas Kastytis, dr. kun. P. Gaida, Vliko įgaliotinis ir studijų savaitės rengėjas V. C. Banaitis, kun. Liubinas, V. Bylaitis, kun. A. Saulaitis, kun. J. Urdžė, dail. Alfonsas Krivickas, J. Valiūnas, Barasas, V. Bartusevičius, V. Natkevičius, NL red. R. E. Maziliauskas, V. Rastenis, T. Remeikis, A. Bielskis (gal D. Bielskus?), Lapienė, D. Lapinskas, Tysliavienė, Z. Rekašius ir visi Akiračių bei Metmenų bendradarbiai.

Kaip matome, dalis jų gyvena JAV, dalis Kanadoje, kiti Vakarų Vokietijoje. Kadangi visų krašto vidaus saugumo organai mažiau ar daugiau tarpusavy kooperuoja, tai reikia manyti, kad yra užaliarmuoti ir tokie veiksniai, kaip Kanados RCMP ir JAV FBI. Telieka laukti, kad dabar bus klausomi visų telefoniniai pasikalbėjimai, o gal net elektroninėmis sofistikuotomis priemonėmis tikrinami ir visi laiškai. Taigi teks būti atsargesniu ir rodyti daugiau budrumo, o pėdų mėtymui, gal net reiks įsigyti raudonais viršeliais pirmininko Mao minčių ir citatų knygelę. Bėda tik tame, kad dar neturime lietuviško jos vertimo, net sovietinamos Lietuvos knygų leidėjai nepasirūpino išleidimu, aiškiai nusikalsdami komunistinio pasaulio normoms ir drausmingumui.

Visame tame paskelbtų pavardžių vardyne aiškiai matomos spragos ir nepilnumas. Reikia tikėti, kad uolūs tautinės drausmės darbotojai Vokietijoje, gal net padedami saujelės vienminčių šiame kontinente, pasirūpins rūpestingai atrinktu ir vis naujų vardų papildymu. Tai juk įsipareigojusiųjų pareiga...

Antoine Watteau

PAKEISTOS TIKROVĖS DAILININKAS

Dailės kūrinys gimsta iš realybės, kurią dailininkas stangiasi pertiekti, ir pačio dailininko gabumų. Kartais dailininko kūrybą aiškiname pagal išorines apraiškas, kartais dailininką laikome savarankiška asmenybe, atsakingą už savo darbus, ir dažnai pasiduodame vienam ar kitam kraštutinumui.

Dailininkas Antoine Watteau daugeliui išliko kaip 18 šimtmečio Prancūzijos įkūnijimas, jo vardas dažnai neatsiejamas nuo Voltaire, Fragonard ar Madame de Pompadour.

Watteau gimė 1684 metais Valenciennes mieste, šiaurinėje Prancūzijoje, čerpių dengėjo šeimoje. 18 metų amžiaus sulaukęs, jis pėsčias iškeliavo į Paryžių laimės ieškoti. Paryžiuje jaunasis Watteau vertėsi darydamas paveikslų kopijas, vėliau pradėjo dirbti dailininko Claude Gillot ateljė.

Gillot buvo senosios italų komedijos gerbėjas, jo kūryba nedaug bendro teturėjo su anuometiniu karališkosios prancūzų akademijos stiliumi, Gillot figūros buvo trapios ir išraiškingos.

Po kelerių metų Watteau pradėjo dirbti Luxembourgo rūmų prievaizdai Claude Audran, kuris buvo Paryžiuje žinomas interjero dekoratorius. Ir Audran kūryba skyrėsi nuo tradicinio Ludviko XIV dvaro dailės stiliaus. Jo tapybos vingiuojančių linijų figūros vaizdavo besimyluojančius jaunuolius, vietoje pseudoklsicistinių dievų ir herojų, kurie buvo anuomet dar madingi.

Įtaką Watteau kūrybai turėjo ne vien tik jo mokytojai, bet ir puošnūs karališkųjų rūmų bei aristokratų parkai bei Rubenso paveikslai — šiauriečiui Watteau Rubenso kūryba buvo itin artima. Barokas Watteau kūrybai taip pat darė pastebimą įtaką.

Tikro kūrėjo vaidmuo yra ateiti į pasaulį, pilną neišreikštų idėjų ir neapibrėžtų aspiracijų, kuriom jis suteikia gyvybę, formą ir reikšmę. Watteau kūrybą suprasti mes galime 18 amžiaus sąvokomis, nes ir jis pats didele dalimi prisidėjo prie 18 amžiaus stiliaus sukūrimo.

Jis sugebėjo asimiliuoti savo gyvenamojo amžiaus elementus ir juos perkurti į savitą pasaulį. Iki Watteau, tur būt, joks dailininkas dar iki tokio laipsnio nebandė savo menu išreikšti savo labai asmeniškas svajones ir vaizduotę. Betgi turėjo praslinkti ištisas šimtmetis, kol romantikai jį pripažino didžiuoju savo pranašu...

Watteau vizija ir regėjimo būdas inspiravo visą eilę pasekėjų ir paskatino daugybę imitatorių, kad jo stilius vyravo ištisą šimtmetį.

Watteau buvo bene vienas pirmųjų dailininkų, kurie sukūrė savo naują, intymų ir privatų pasauly dailėje. Jis įkūnijo tai, ką Andre Gide daug vėliau paskelbė: "kurk iš savęs"...

Dailininkas palieka savo žymę pasaulyje, kurį jis vaizduoja, nes tas pasaulis įgauna jo atspindį. Jis negalėjo tapyti sunkių, kūningų figūrų, kaip tai darė Michelagelas, Ticianas arba Rubensas. Watteau figūros buvo lieknos ir nervingos, jose gludėjo įtampa, siekianti išvengti tikrovės, — kas ypač ryšku ankstyvuosiuose jo darbuose.

Noras numedžiaginti atsispindėjo pačiame Watteau stiliuje. Jis vengė pilnumą išreiškiančių ryškių kontūrų ir reguliarių simetriškų formų. Jis pradėjo naudoti plonas linijas, kuriomis vaizdavo lieknas figūras. Vėliau jo kūryboje įsivyravo banguotos linijos — "S" pobūdžio kreivė išvirto į jo estetikos pagrindą. Šita tipiškai barokinė kreivė pasidarė beveik visų Watteau kūrinių sudėtine dalimi.

Watteau buvo tikras savo šimtmečio sūnus. Jis ieškojo atsparos savyje ir nuošalumo, kurį jis kultivavo savo vaizduotėje, kad pabėgtų iš jį supančios tikrovės. Per savo kūrybą jis pasitraukė iš realiojo gyvenimo ir sukūrė savo paties pasaulį, kuriame žmogus yra laisvas būti savimi.

Antoine Watteau buvo pasmerktas izoliacijai, melancholijai, pasitraukimui į savo vaizduotę, jame išryškėjo prieštaravimai — uolumas ir baugumas, troškimas ir baimė gyventi. Jo pasaulyje gyveno augaloti lieknai vyrai ir moterys, kupini subtilios emocijos. Watteau pasaulį suprasti tegalima jausmais — jis blizga, bet yra pusiau netikras.

Watteau sirgo džiova, ir toji anuomet beviltiška liga didino jo aistras ir troškimus ir skandino jo viltis. Svajonėse jis matė, kaip viskas "galėjo būti". Įsiterpė melancholija ir apgailestavimas. Liūdesys jo dailėje nėra akivaizdus, bet jis visur jaučiamas. Šitas liūdesys šviesų rytą pakeičia į saulėleidį, žalius vasaros lapus į rudeninius.

Jo kūryboje atsispindėjo jaunystės ir ankstyvo nuovargio mišinys. Šia prasme jis priklausė tokiems kūrėjams, kaip Mozartas ir Chopenas, Keats ir Shelley. Jie visi savo genijų atskleidė, bet nespėjo savo gabumų visiškai išvystyti.

Tikrovė jo dailėje yra keistai pakeista. Ji atrodo nesugadinta, bet joje kažko trūksta, o trūksta — dabarties. Jo pasaulyje gyvenama intensyviai, bet nuolatiniame laukime. Objektyvios dabarties vengiama — visko yra trokštama, bet niekas nėra realu.

Watteau sukūrė pasaulį be dabarties: išvykimai, iškeliavimas į Cytherą, žavingos meilės aliuzijos. Vyrauja troškimai,

A. WATTEAU – SĖDINTI MOTERIS. 1716 METAI.

A. WATTEAU – REKRŪTAI GRĮŽTA Į PULKĄ

MOKYTOJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

Ne tik tiesioginiai tėvai, bet ir lietuvių bendruomenė išeivijoje atsidėjusi bando spręsti mūsų jaunosios kartos problemas. Lietuvybės išlaikymo ir skiepijimo reikalais, šalia tėvų, taip pat tiesioginiai yra susirūpinusios mūsų lituanistinės mokyklos ir mokytojai. Todėl Dainavoje prie Detroito šiemet jau penktą kartą nuo rugpiūčio 15 iki 22 dienos vyko labai darbinga JAV ir Kanados lietuvių mokytojų studijų savaitė.

Smulkiau aptarti šią studijų savaitę nebūtų lengva ir tam reiktų daugiau vietos ir laiko. Norėtųsi paliesti tik būdingesnius ir svarbesnius studijų savaitėje svarstytus klausimus atskiromis temomis.

Šių metų studijų savaitėj būta daug žymių paskaitininkų. Prof. Rimvydas Šilbajoris iš Ohio valst. universiteto, kaip žinoma, yra bene žymiausias mūsų literatūros kritikas išeivijoje. Jis aukštuosius mokslus išėjęs Vakaruose pokario metais ir puikiai pažįsta pasaulinę literatūrą. Įdomu buvo patirti žinovo nuomonę apie mūsų literatūrą.

Reikia prisipažinti, kad mūsų literatūra, palyginus ją su pasauline literatūra, atrodo dar mažesnė negu žemės rutulyje mūsų Lietuvėlė. Nors mums savoji literatūra puiki, gili, savaiminga, nes juk daugumoje dažnas genialumas tėra tautiškumo išraiška, bet, deja, ji kitataučiams per mažai pažįstama ar prienama. Yra, tiesa, daug gerų vertimų, bet ypač poezijoje vertimais veik neįmanoma perduoti tai, kas būna originale, nes poezija yra lyg privatus tautos dalykas. Prof. Šilbajoris paminėjo daugelį mūsų iškiliųjų poetų, tačiau jį daugiausia imponuoja H. Radauskas.

Reikia, girdi, sutikti, kad daugelis mūsų rašytojų kitataučių akyse tėra tik vidutiniokai, o mums reiktų tokių, kurie prasimuštų anapus vidutiniškumo ribos, reikia talentų, didesnių už tautinį turinį. Mūsų kritikai dažnai giria lietuvių kūrinius, kurie vaizduoja paspalvintą buitį, bet netikrą.

Rašyt. Ant. Škėmos "Balta drobulė" vaizduoja daug gyvenimiškos tikrovės, bet daugeliui mūsų tai kartino iš anksto žinomą skonį. Mes lyg norime visada tam tikrų ribų ir jei kas ketina tas ribas peržengti, tautoje jau nesulaukia pilno atbalsio. Taigi norint, kad mūsų literatūra įsispraustų į pasaulines platumas, reikia prasiveržti anapus ribų, reikia monumentalumo, dimensijos.

Paskaita iššaukė gausių diskusijų. Štai, būdingesnės. J. Kavaliūnas tvirtino, kad mūsų tautinio potencialo negalima nuvertinti ar net nuneigti. Vytautas Did. ir kiti kunigaikščiai ir su maža tauta užvaldė didžiulius Europos plotus, lietuvė motina įstengė įžiebti ir išlaikyti gilią tautinę sąmonę, nors svetimųjų pavergėjų ir labai slopinamą. Išeivijoj išleidom enciklopediją, turime lietuvių operos teatrą, mūsų kalba domina daugelio universitetų mokslininkų ir daug kur dėstoma.

Prelegentas sutiko su šiais tvirtinimais, bet pažymėjo, kad tai būtų kita, o ne literatūrinė tema.

Rašytojas A. Baronas pastebėjo, kad kūrybai reikia atsiremti į gyvenimišką tikrovę, bet nebūtina ir net su tendencija atidengti kartais dvokiančius gyvenimo paplovų duobių dangčius.

Plačiai žinoma montessorinės sistemos mokytoja-auklėtoja D. Petrutytė savo paskaitą pradėjo klausimais. Ko gi trūksta mūsų kultūrinei veiklai? Kas pirmon eilėn iškelta? — O gi šeima ir priešmokyklinio amžiaus vaikai. Juk tik šeimoj vaikas tampa lietuviu. Šeima, kaip gyvybinė tautos ląstelė, laikytina lietuvybės išlaikymo pagrindiniu veiksniu. Mokyklos ir organizacijos yra pagelbiniai organai. Mokykla moko, tėvai auklėja. Ypač svarbus auklėjimas yra priešmokykliniame amžiuje.

Dabar išeivijoje mes tiek daug dėmesio skiriame mokykloms ir organizacijoms, bet lyg nuošalėj paliekame šeimą. Visi žinome, kad tėvams yra būtina gerai pažinti vaiko psichologiją, bet kaip daug kur mums trūksta pačių elementariausių auklėjimo žinių.

Lietuvybę juk reikia kurti, įžiebti, o nekalbėti apie jos išlaikymą. Pirmieji vaiko žodžiai juk turi būti lietuviškai. Vaikas turi įaugti į tėvų kultūrinę dvasią. Jei šeimoj bus daug tautinės dvasios, vaikas negalės viso to išvengti. Jis į tai įsijungs, nejučiomis įaugs.

Bet nereikia kaltę versti tik šeimai. Ji iki šiol daug kur negavo tinkamų kelrodžių, o juk šeimoj auklėjimo uždaviniai nelengvi.

Bene pats svarbiausias lietuvybės skiepijimo požymis — kalba. Mes dažnai bandome vaikams lietuvybę įskiepyti pavėluotai, kai jie jau būna praradę žymiausią jos dalyką — kalbą. Juk lietuvybę

KELIAMA Į 8 PSL.

L. RUZINSKAITĖ, D. BARAUSKAITĖ IR L. LAUNIKAITYTĖ PRIE KARIŲ PAMINKLO BIRŽELINIŲ PROGA ADELAIDĖJE, AUSTRALIJOJE.

---

bet yra ir nostalgija: viskas išblanksta ir laikas atsisveikinti. Jau vakaras ir laikas skirtis. Temsta ir ateina tyla. Diena praeina, o viskas galėjo būti vien sapnas...

Watteau darbuose vaizduojama paties kūrėjo giliausioji būtis, bet tuo pačiu jie atspindi ir jo laikų nepastovumą, pasipriešinimą 17 a. klasicistinei tradicijai. Watteau dailė yra spalvinga, jautri ir pilna sugestijų. Jo linija nustatydavo ne pastovią formos struktūrą, bet tik suteikdavo išvaizdą. Spalvą jis naudojo net savo piešiniuose — jis paišė raudonos, baltos ir juodos spalvos kreida.

Ketverius metus prieš savo mirtį, 1717 metais, Watteau kūryboje įvyko poslinkis. Antrojoje "Iškeliavimo" versijoje jis pagaliau išsilaisvino iš savo miglotos svajonės. Miražas pranyksta, užleisdamas vietą jau daug pozityvesnei vizijai. Darbe nebėra salos, o medžiaginiai elementai jau daug ryškesni. Tikrovė jau užtikrinta. Blankios spalvos ir nervuoti akcentai pranyksta. Realizmas pakeitė sapną.

Watteau jaunystės sapnai pranyko. Jis pasiekė savo pajėgumo viršūnę ir ruošėsi per savo dailę naujai atskleisti pasaulį. Mirtis ir tikrovė išvirto jojo tiesa.

Prieš 250 metų miręs Antoine Watteau didžiausią savo kūrybingumo dalį įgyvendinti nebespėjo. Šiandieną tekyla klausimas, kokiu keliu būtų pasukusi 18 amžiaus dailė, jei Watteau nebūtų taip anksti miręs?

R. B. Keturka

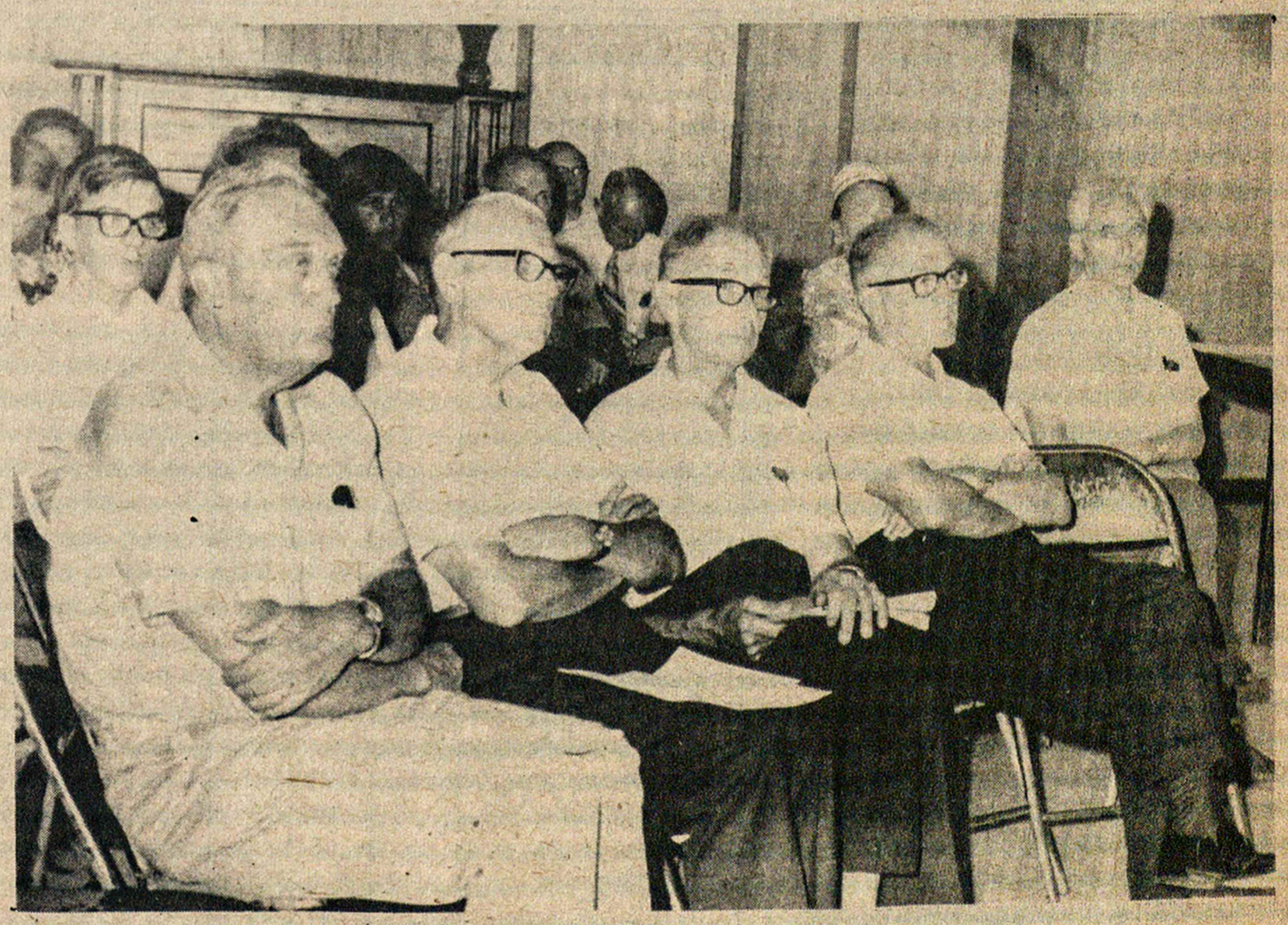

MOKYTOJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ DAINAVOJE, JAV. SRAGAUSKO NUOTRAUKOJE PASKAITOS KLAUSO ANT. RINKŪNAS, A. SALYS, ST. BARZDUKAS, KUN. J. VAIŠNYS, J. PLAČAS.

Mūšiai su kryžiuočiais

Apie Lietuvos, Lenkijos, Rusios kovas su Kryžiuočių ordinu yra nemaža rašyta, tačiau mūsų protėvių, Lietuvos valstybės vaidmuo tose kovose nėra pakankamai nušviestas.

Norėtųsi šia proga paliesti vieną atskirą šio sudėtingo klausimo dalį — svarbiausias lietuvių kautynes su kryžiuočiais Pabaltijyje, tiksliau tariant — tiktai lauko kautynes. Nesuskaitomus niokojamuosius žygius ir kovas dėl pilių paliksime nuošalyje.

Mūsų literatūroje neteisingai nurodoma šio karo trukmė — 200 metų. Iš tikrųjų jo pradžia reiktų laikyti 1185 m. lietuvių smūgį atėjūnams vokiečiams Ikškilėje, o paskutiniuoju akordu — Pabaisko kautynes 1435 m., kuriose galutinai sutriuškintas Livonijos ordinas. Todėl teisingiau bus pasakius, kad mūsų protėviai gynėsi nuo Vakarų Europos feodalų agresijos 250 metų (1185—1435).

Nagrinėdami šio laikotarpio mūšius, pamėginsime remtis kai kuriais statistiniais duomenimis, pavyzdžiui, žuvusiųjų skaičiumi. Tai vienas svarbiausių momentų, ir jis esmėje parodo atskiro mūšio vietą visoje jų grandinėje. Be abejo, vieni tik nuostoliai ne visada gali apibūdinti kautynių istorinę-politinę reikšmę. Pavyzdžiui, mūšis ties Šiauliais 1236 m. arba rusų pergalė 1242 m. ant Čiudo ežero ledo savo politiniais rezultatais yra reikšmingesni, negu būtų galima spręsti iš žuvusių riterių skaičiaus.

XIII a. ordino kronikininkai, kurių duomenimis mums tenka remtis, gana kruopščiai užrašinėjo, kiek ordinas neteko vadovaujančių žmonių atskiruose mūšiuose. Tai bene vienintelis rodiklis, padedantis suvokti kautynių mastą ir jų reikšmę. Tokiais vadovaujančiais žmonėmis būdavo magistrai, maršalai, komturai, ordino broliai.

Tai būdavo rinktiniai riteriai. Iš kronikų matyti, kad žygyje paprastai vienam Ordino broliui tekdavo 11, 20—50, 68, 75 kariai-raiteliai, neskaitant pėsčiųjų, kurių dažnai būdavo dešimteriopai daugiau, negu raitelių. Kartais, ruošiant smogiamąjį būrį, 1 broliui tekdavo 3, tačiau minimi atvejai, kai 1 broliui teko 200 raitelių. Taigi Ordino brolis buvo vadovaujantis asmuo. Didesnio jų skaičiaus netekimas būdavo stipriai jaučiamas.

Pažvelgę į lentelę, kurioje pagal Livonijos Eiliuotąją ir P. Dusburgo kronikas surašyti didžiausi Ordino pralaimėti mūšiai, matome, kad XIII a. Pabaltijyje vien tik lietuviai 12-oje mūšių nukovė Livonijos ordino 439 brolius, 2-uose mūšiuose lietuvių remiami žiemgaliai — 45 brolius ir 1 mūšyje rusai — 20 brolių. Be to, žuvo Livonijos 7 magistrai: 6 užmušė lietuviai, 1 — žiemgaliai. Iš viso 15 lauko kautynėse buvo nukauti Livonijos ordino 504 broliai.

Jau vien šie skaičiai yra gana įspūdingi. Bet tai dar ne viskas. Nemaža brolių žuvo smulkesniuose bei Ordino laimėtuose mūšiuose. Be to, kronikininkai ne visada nurodydavo Ordino nuostolius. Pavyzdžiui, 1208 m. lietuviai sutriuškino Ordiną pirmame jo stambiame puolime į Lietuvą, tačiau H. Latvis temini, kad vieni Ordino žmonės „žuvo nuo žaizdų, kiti paimti į nelaisvę ir išvežti į Lietuvą, kiti išsigelbėjo bėgdami ir grįžo į Rygą pranešti kas nutiko". 1214 m. prie Ersikos vardais minimi 3 žuvę riteriai, bet ar jų žuvo daugiau — neaišku. Apie 1229 m. didelį mūšį Natšėnų žemėje kronikininkas rašo, kad jame žuvę daug lietuvių, tačiau nutyli savųjų nuostolius.

XIII a. pradžioje pradėjo formuotis rusų ir Pabaltijo tautų sąjunga kovoje su Ordinu. 1216 m., estams pasisiūlius talkininkauti, buvo organizuojamas bendras Rusios (Polocko) ir Lietuvos žygis prieš Rygą, bet jis neįvyko dėl staigios Polocko kunigaikščio mirties. 1221 m. Novgorodo Rusia ir Lietuva bendrai puolė Ordiną, niokojo prie Cesio ir Rygos, bet 1224 m. Rusia sudarė su Ordinu taiką, kuri po trumpų 1234 m. kovų vėl buvo pratęsta. Todėl 1236 m. mūšyje prie Šiaulių Ordino pusėje dalyvavo ir pskoviečiai.

Livonijos Ordinas pagrindines savo jėgas XIII a., ypač pradedant antruoju ketvirčiu, buvo sutelkęs prieš Lietuvą ir čia patyrė didžiausius smūgius. Net tada, kai žinome mūšyje ant Čiudo (Peipuso) ežero ledo 1242 m. Aleksandro Nevskio vadovaujami rusų pulkai sumušė Livonijos ordino jėgas (čia žuvo 20 brolių — tiek mini Eiliuota Livonijos kronika, nors spėjama, kad galėjo žūti daugiau), pats Livonijos magistras su kita savo kariuomenės dalimi buvo užimtas kovoje su kuršiais ir lietuviais. Ir 1268 m., kai prie Rakverės (Estijoje) su Ordinu grūmėsi rusų pulkai, minima, kad „magistras Otonas tuo laiku prie Dauguvos prieš lietuvius kovojo". Pagrindinių Livonijos jėgų metimas į pietus lengvino Pskovo ir Novgorodo žemių kovą prieš Ordiną.

Kita ordino šaka — kryžiuočiai — XIII a. daugiausia buvo užimti kovomis su prūsais. Vien 7-se lauko mūšiuose jie neteko žymiai daugiau negu 176 brolių. Mat, nežinome, kiek jų žuvo prie Renzeno ir Pokarviuose, o ten galėjo žūti kelios dešimtys. Be to, žuvo Kryžiuočių ordino magistras ir 3 maršalai. Iš bendro skaičiaus apie 50 Kryžiuočių ordino brolių lietuviai nukovė Durbės mūšyje.

Pagrindinė karo su Kryžiuočių ordinu našta XIII a. teko prūsams. Juos, kiek leido sąlygos, rėmė jotvingiai ir lietuviai. Be to, Lietuvos pergalės Livonijoje netiesioginiu būdu silpnino ir Kryžiuočių ordiną. Štai po 1236 m. sutriuškinimo Šiaulių mūšyje šis ordinas 54 geriausius savo brolius su naujuoju Livonijos magistru Henriku Balke priešakyje pasiuntė Livonijai sustiprinti, silpnindamas savo jėgas Prūsuose.

Kaip matėme 1 lentelėje, 21-ame stambiausių mūšių Pabaltijyje 62 metų laikotarpyje (1236—1298) žuvo daugiau kaip 680 Ordino brolių. Trečdalis šių mūšių ir daugiau negu trečdalis nuostolių tenka 5-rių (1259—1263) metų laikotarpiui. Šiuo metu lietuviai laimėjo ir pačią didžiausią XIII a. pergalę prieš vokiečių riterius — Durbės mūšį. Ši pergalė didžiausia ne tiktai nukautų ordino brolių skaičiumi (150 brolių, Livonijos magistras ir Prūsijos maršalas), bet ir savo politiniais rezultatais. Sukilo prūsai, kuršiai, žiemgaliai, saremiečiai.

Galingų smūgių Ordinui srautą laikinai nutraukė netikėtas Mindaugo žuvimas. Susidariusi netvirta padėtis Lietuvos viduje lengvino Ordinui palaipsniui įsitvirtinti užgrobtose žemėse.

Vis dėlto Lietuva ir toliau liko pagrindine jėga, kovojančia prieš Ordiną. Skaudžius smūgius Livonijos ordinas patyrė Traidenio laikais, kai Lietuva ypač rėmė žiemgalius. Vien per pusmetį (1270. II. 16—IX. 1) lietuviai mūšiuose prie Karuzo ir Padauguvyje nukovė du Livonijos magistrus ir 72 brolius. Lietuvių pergalės prie Aizkrauklės paskatinti, 1279 m. vėl sukilo žiemgaliai. Nameisio vadovaujami, jie atsiėmė Tervetės pilį, nužudę ten 20 brolių, o keletą paimtų į nelaisvę pasiuntė Traideniui į Lietuvą. Neužilgo naujame susidūrime su Nameisiu žuvo 3 broliai, o į nelaisvę paimtas maršalas vėl buvo pasiųstas Traideniui. 1281 m. Traidenis, gindamas sūduvius nuo Ordino, surengė didelį Lietuvos kariuomenės puolimą į Prūsiją, žygio vadu paskirdamas Nameisį.

Tiesioginę Lietuvos pagalbą ir bendros kovos supratimą vaizdžiai piešia Eiliuotos Kronikos autorius. Lietuviams atvykus į pagalbą, žiemgaliuose „kilo džiaugsmas ir nedelsiant... jie visi su savo ginklais į lietuvių kariuomenę rinkosi didžiausiu noru". Bendrom jėgom niokojamos Ordino valdos, bendrai pergyvenamos nesėkmės. Ordinui nuniokojus Žiemgalą, lietuviams „širdį gėlė didžios žiemgalių nelaimės, tad netverdami iš skausmo, gedulo giedojo raudas".

XIII a. pabaigoje, nepaisant visų smūgių, Ordinui vis tik pavyko įsitvirtinti Livonijoje, prieinant prie šiaurinių lietuvių žemių — Šiaulių ir Upytės — sienų. Pietvakariuose, nukariavęs Prūsiją tarp Vislos ir Priegliaus, Ordinas iš pietų 1283 m. pasiekė Nemuno žemupį. Tai galėjo įvykdyti tik nuolatos remiamas Vokietijos ir kitų Vakarų Europos šalių feodalų, kuriuos popiežius skatino į karą prieš lietuvius.

Lenkija šiame laikotarpyje pergyveno feodalinį susiskaldymą ir nekovojo prieš Ordiną. Mozūrijos kunigaikštis Konradas kryžiuočiams dovanojo Kulmo kraštą, kuriame 1230 m. įsikūrė Ordinas ir pradėjo puolimą prieš prūsus. XIII a. viduryje, naudodamiesi sunkia Lietuvos vidaus padėtimi, Mozūrija ir Haličo-Volynė bendradarbiavo su Ordinu puolime prieš prūsus, jotvingius.

XIII a. antrosios pusės, taip pat vėlesnės Ordino kovos su Novgorodo, Pskovo respublikomis buvo trumpalaikės. Be to, XIV a. retkarčiais Lietuvos vietininkai būdavo priimami Pskove bei Novgorode, o 1323, 1342 ir kitais metais Lietuvos jėgos padėjo atremti Ordino puolimus į šias rusų žemes. 1349 m. gindamas Izborską nuo vokiečių, žuvo lietuvių kunigaikštis J. Vytautaitis Kai 1369 m. Ordinas vėl puolė Izborsko tvirtovę, Algirdas įsiveržė į Ordino valdas Padauguvyje, plačiai jas niokodamas.

Abiejų Ordino šakų — Prūsijos ir Livonijos pagrindinis tikslas buvo įsigalėti visame Pabaltijyje, o tam būtinai reikėjo užimti Žemaitiją. Štai kodėl pagrindinis karo sunkumas dar labiau užgulė Lietuvą nuo XIII a. pabaigos, kai baigėsi kryžiaus žygiai prieš arabus ir dar didesnės Vakarų Europos feodalų masės patraukė į Pabaltijį Ordinui padėti.

XIV a. pradžioje didysis Kryžiuočių ordino magistras persikėlė iš V. Europos į Prūsiją. Visa išaugusi Ordino galybė užpuolė Lietuvą. Karas prieš kryžiuočius smarkėjo su kiekvienu nauju dešimtmečiu. Tačiau mes negalime pateikti panašios svarbiausių lauko kautynių lentelės, kaip XIII a. Mat, pasikeitė kryžiuočių taktika. Kovojama buvo daugiausia dėl pilių. Ordinas vengdavo lauko kautynių, organizuodamas į Lietuvą smulkius reizus — trumpus niokojamus žygius, o sulaukęs daug talkininkų iš Vakarų Europos, įsiveržė į Lietuvą niokoti su tokiomis didelėmis jėgomis, kad lietuviai nespėdavo per keletą dienų sutelkti atitinkamai gausią kariuomenę. Be to, atrodo, Ordinas XIV a. surinkdavo didesnes raitelių pajėgas iš pavergtų žemių bei vokiečių kolonistų tarpo. Daugiau mūšiuose dalyvaudavo talkininkų iš Vakarų Europos. Todėl ordino nuostoliuose broliai sudarydavo mažesnį procentą, negu XIII a.

Tačiau svarbiausia, gal būt, yra tai, kad XIV a. Ordino kronikininkai pradėjo žymiai tendencingiau, negu XIII a., vaizduoti karą su lietuviais. Ordinas labai išpūsdavo lietuvių nuostolius, o mažindavo arba visai nutylėdavo savuosius. Tai nesunku pastebėti XIV a. pabaigos Livonijos (Vartbergės) ir Prūsijos (Vigando) Ordino kronikose, daugiausia duodančiose žinių apie karą XIV a. Štai kaip neaiškiai apibūdinami kai kurių mūšių rezultatai: „buvo kovota su lietuviais prie Rygos" (1307 m.); Prūsijos „maršalas turėjo mūšį su pagonimis... Jis buvo atkaklus, 1220 pagonių užmušta" (1338 m.); „...broliai paliko grobį, paimti į nelaisvę ir atkeršyta jiems, o jie patyrė nuostolius" (1364 m. Žemaitijoje); Ordino broliai su talkininkais iš Vokietijos Ariogalos žemėje „stovėjo per naktį, kovodami su žemaičiais", o po to skubiai grįžo (1366 m.); „...Fridrichas de Vunsdorf buvo užmuštas pagonių, o su juo daug kitų, kai kurie paimti į nelaisvę" (Kaltinėnai, 1370 m.); magistras pasitraukė nuo Kauno, „žuvo ten daugelis iš brolių" (1375 m.).

Ordino kronikininkai nevienodai nurodo didžiausių XIV a. mūšių nuostolius. Pavyzdžiui, Vartbergė sako, kad 1348 m. prie Strėvos žuvę 8 broliai ir 42 kilmingieji, o Vigandas, kad žuvę daug brolių, būtent, Gdansko komturas, Sambijos vyskupo vaitas, su kuriuo prie vėliavos žuvo 50. Dar labiau kronikininkai nesutaria dėl 1375 m. kautynių ties Kaltinėnais: pagal Vartbergę čia žuvę 11 riterių su Ragainės komturu ir 19 kitų krikščionių, o 1 riteris ir 7 kariai patekę į nelaisvę; pagal Vigandą — žuvęs 21 kryžiuotis, 1 brolis nelaisvėje užmuštas. Vartbergė rašo, kad 1362 m. Kauno apgulimo metu žuvę 7 broliai ir 20 kitų krikščionių, Vigandas — 200 krikščionių, o kiek riterių — neaišku. Tiktai dėl 1370 m. Rudavos mūšio abu kronikininkai beveik nesiskiria: pagal Vartbergę žuvo 24, pagai Vigandą 26 broliai tame skaičiuje Ordino maršalas, Brandenburgo komturas bei vicekomturas ir kiti aukšti pareigūnai.

Mažindami savųjų nuostolius, kronikininkai dešimteriopai didindavo žuvusiųjų lietuvių skaičių. Bet ir čia jie savo duomenimis skiriasi vienas nuo kito. Pavyzdžiui, Vigandas rašo, kad Rudavos mūšyje žuvę 1000 lietuvių, Vartbergė — 5500. Dar lengvesne ranka vienas užrašė, kad prie Strėvos žuvę 10 000 lietuvių (Vartbergė), kitas — 18 000 (Vigandas). Ir ši aniems laikams milžiniška kariuomenė, anot kronikininkų, nuskendusi Strėvos upelyje, ledui įlūžus. Tuo tarpu eilė aplinkybių rodo, kad nei Rudavos, nei Strėvos mūšio negalima laikyti kryžiuočių pergalėmis. Tuoj pat po Rudavos mūšio Kęstutis puolė Prūsiją, žygiavo į Lenkiją, paskui su Algirdu ėjo prieš Maskvą, sekančiais metais vėl surengė niokojamąjį žygį į kryžiuočių žemes. Po pralaimėjimo toks karinis aktyvumas nebūtų įmanomas. O kryžiuočiai po Strėvos kautynių ne tiktai nėjo toliau Vilniaus link, bet grįžo į Prūsus. Todėl Strėvą ir Rudavą priskiriame mūšiams, kurių baigtis nėra aiški.

Be to, Vartbergės ir Vigando kronikos visai nemini kai kurių Ordino

DIDŽIAUSI ORDINO PRALAIMĖTI MŪŠIAI PABALTIJYJE XIII A.

Eil. Nr.	Metai	Mūšio vieta	Kiek žuvo Ordino brolių	Jų tarpe: magistrų	Jų tarpe: maršalų	Mūšį laimėjo	Pralaimėjusi Ordino šaka
1.	1260	Durbė	150	1	1	lietuviai	Prusijos ir Livonijos
2.	1279	Aizkrauklė	71	1		„	Livonijos
3.	1298	Gauja	60	1		„	„
4.	1249	Kriukai	54		b	prūsai	Prūsijos
5.	1270	Karuza	52	1		lietuviai	Livonijos
6.	1236	Šiauliai	48	1		„	„
7.	1263	Liubava	40	1	1	prūsai	Prūsijos
8.	1287	Grosė	35	1		žiemgaliai, lietuviai	Livonijos
9.	1259	Skuodas	33			lietuviai	„
10.	1270	Padauguvys	20	1		„	„
11.	1242	Čiudo (Peipuso) ež.	20			rusai	„
12.	1263	Angerapė	20			sūduviai, prūsai	Prūsijos
13.	1273	Lietuvoje	15			lietuviai	Livonijos
14.	1257	Klaipėda	12	a		„	„
15.	1271	Kristburgas	12			prūsai	Prūsijos
16.	1261	Lielvardė	10			lietuviai	Livonijos
17.	1265	Žiemgaloje	10			žiemgaliai	„
18.	1244	Cesis (Vendenas)	9			lietuviai	„
19.	1263	Daugavgriva	9			„	„
20.	1243	Renzeno ež.	visi		1	prūsai, sūduviai, lietuviai	Prūsijos
21.	1261	Pokarviai	visi			prūsai	„
		Iš viso: daugiau kaip	680	8	3		

a — Livonijos magistras sunkiai sužeistas,
b — Prūsijos maršalas paimtas į nelaisvę

MOKYTOJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

ATKELTA IŠ 7 PSL.

reikia įlieti, įsąmoninti pačioje pradžioje — nuo pirmųjų metų. Čia išeivijoj pirmoji vaiko kalba turi būti taisyklinga, žodinga, pilna.

Yra tėvų, kurie mano, kad mokykla ir organizacijos padarys tai, ko jie patys nepadarė. Žinoma, reikia, kad visa bendruomenė dėtų visas reikiamas pastangas, bet pačioje pradžioje lietuvybės reikalus būtinai reikia perkelti į šeimas. Mums būtinai reikia suorganizuoti viešąjį visų remiamą priešmokyklinį auklėjimą. Lietuvybės išlaikymas bus įmanomas, kai tinkama pradžia išeis iš šeimų. Svetimi kraštai ir aplinka nėra tam kliūtimi. Šeima turi pajėgti įskiepyti ir išlaikyti lietuvybę bent iki 6 metų amžiaus. Toliau lietuvybės klausimas turi būti visų rūpestis ir organizuotas — viešasis bendruomenės reikalas, kuriame ir šeimos turi aktyviai dalyvauti ir bendrai dirbti.

Mums dabar būtinai reikia tinkamo ir sukirčiuoto lietuvių kalbos žodynėlio. Vadovėliuose turi būti lengvai suprantami iš aplinkos ir šeimos paimti žodžiai. Mums reikia daugiau vaikų darželių ir vaizdinių mokslo priemonių.

Bendrai, kai visu rimtumu atsigręšime į šeimas ir priešmokyklinio amžiaus vaikus, lietuvybės išlaikymas žymiai palengvės. **L. Eimantas**

Europa jaunom akim

ŠEIMYNĖLĖ SUSIPAŽĮSTA SU PARYŽIUM

ALDONA DABRILAITĖ IŠ BOSTONO IR RASA LUKOŠEVIČIŪTĖ PARYŽIUJE.

Išbuvome Londone dvi dienas ir atrodė, kad mes visą pasaulį pamatėm. Tas skubėjimas nuo vienos vietos į kitą, ieškojimas pamatyti vis naujų įdomių muziejų, bažnyčių ir vietovių, mums ir prailgino ir sutrumpino šį brangų laiką. Iki šiol jau buvome išmėginę lėktuvą, autobusą ir traukinį, tad atėjo laikas plaukti laivu per La Manšo kanalą Calais link, į įspūdingąją Prancūziją.

Buvome girdėję, kad tai yra labai graži kelionė. Plaukdamas nuo vienos krašto pakrantės matai kito krašto žemę ir smėlį. Mūsų nusiminimui, tegalėjome stebėti tirštą miglą, kuri pakilo mums išvažiuojant. Kilo mažas nepasitenkinimas, nes visi šio momento laukė, bet jūros kvapas, netoli matomi maži laiveliai iššaukė gerą nuotaiką, skambias dainas ir linksmą juoką.

Taip ir plaukėm per tą pilką miglą į nežinią, kol po poros valandų išvydome Calais uostą. Pakilo triukšmas, netvarka, kuri nusistovėjo, kai visi rado savo čemodanus, rankinukus ir draugus. Grūsdamiesi per duris, šiaip taip išsiridenome lauk ir po kelių minučių sėdėjome traukinyje, tęsdami kelionę Paryžiaus link.

Buvome išvargę po visų tų kraustinimųsi iš vienos vietos į kitą ir nešiojimo čemodanų iš laivo į traukinį, iš traukinio į autobusą, bet gamta buvo tokia patraukli ir miesteliai įdomūs ir simpatiški, kad visi akis laikė atdaras, ir, galvas ištiesę, stebėjo apylinkes per traukinio langus.

Vėlai po pietų atvažiavome į stotį Paris Nord, kurioje mus pasitiko šio miesto gidai. Gražūs autobusai nuvežė į hotelį Palais d'Orsay kitoj pusėj Louvre. Spėjome gauti savo kambarių raktus ir truputį apsitvarkyti, kai reikėjo ruoštis vakarienei. Bet ši vakarienė nebuvo kaip visos kitos. Reikėjo gražiai apsirengti, nes visi laukė progos paragaut ir išmėgint "La cuisine francaise". Spėdavome pamėginti vieną naujenybę, kai atnešdavo kitą, kitą ir dar aną. Atrodė, kad visi liksime ten sėdėti amžinai, taip gerai ir skaniai valgėme.

Nežiūrint to, "mūsų šeimynėlė" stojo ant kojų. Išlėkėme apžiūrėt miesto. Čia norėčiau truputį sustot ir kai ką paaiškint. Išsireiškimas "mūsų šeimynėlė" grįš labai dažnai mano aprašymuose, nes tai buvo pagrindinis mano džiaugsmas. Šeimynėlę sudarė trylika asmenų iš Čikagos, Bostono, Los Angelės, Toronto ir mano Montrealio. Visi susitikome prie Buckingnam Palace ir išlikome draugai ir draugės iki Toronto aerodromo, kada reikėjo skirtis, bet ne amžinai, nes tuo metu mes susitarėme už trijų metų susitikti lėktuve, skrendant atgal į Europą.

Taigi tą vakarą apžiūrėjome Louvrą iš lauko ir pasivaikščiojome jo gražiuos parkuos, gėlynuose, pamatėme Notre Dame katedrą, įspūdingą

RASOS ŠEIMYNĖLĖ

savo gotika ir primenančią Šv. Onos bažnyčią Vilniuje, kurią pažįstu tik iš atviručių, ir Le carre de St. Germain, kurio gatvės siauros ir prie kas antro namo randi išstatytus staliukus su žvake gražiose kavinėse, kelis menininkus gatvių kampuose arba jaunas merginas, pardavinėjančias gėles, su gražiai išdekoruotais vežimėliais. Galėjome eiti ir eiti, žiūrėt ir stebėt ir vis rasti naujų įdomybių. Bet turėjome galvoj rytojaus dieną, kai anksti rytą vėl kelsimės ir važiuosime miesto apžiūrėti su ekskursija.

Pradėjome savo ekskursiją, išmėgindami gražiąją bet judriąją Champs Elises gatvę, vedančia pro Arc de triomphe. Iš tenautobusais mus vežė parodyti La Tourre Eiffel, šį aukštą ir žinomą Prancūzijos bokštą, į kurį neteko užkopti. Nosis priglaudę prie lango, stebėjome senąją Comedie Francaise ir Grand Opera ir netikėtai prieš mus pasirodė L'Eglise des invalides, žinoma tuo, kad joje yra palaidotas Prancūzijos didvyris Napoleonas.

Pamatę ir pasigrožėję visa senąja ir istorine Paryžiaus dalimi, užkopėme į Rougemont kalną, menininkų, poetų, bei dainininkų susitikimo centrą. Iš to kalno mes susidarėme ne tik Paryžiaus miesto bendrą vaizdą, bet stebėjome jo gyventojų papročius, tradicijas ir įdomumus, būdami jų apsupti.

Tai ir buvo mūsų paskutinis sustojimas prieš pietus, kuriuos valgėme gan vėlai. Laiko nebuvo daug likę. Pasivaikščiojom Paryžiaus gatvėmis, apžiūrėjome to, ko nespėjome pamatyti, ir grįžome į hotelį. Artėjant vakarui visi pastebėjome, kad prancūzai pradėjo labai nervuotis, krautuvės, palyginti, anksti užsidarė, visi kaž kam ruošėsi. Mes buvome užmiršę, kad tai buvo išvakarės Prancūzijos gimimo dienos "Le jour de la Bastille".

Nebūdami tos tautos piliečiai, mes vis dėlto džiaugėmės jų diena ir tą vakarą išlėkėme į pagrindinę gatvę pamatyti leidžiamų raketų, bet, mūsų nusiminimui, šie įdomumai buvo nukelti sekančiai dienai.

Pagalvojom, kad ir mums būtų gerai nors vieną naktį gerai išmiegot. Taigi visi išsiskirstėme ir sutarėme susitikti traukinio stotyje, pasiruošę važiuot aplankyti kalnuotą ir visų sapnuotą Šveicariją.

Rasa Lukoševičiūtė

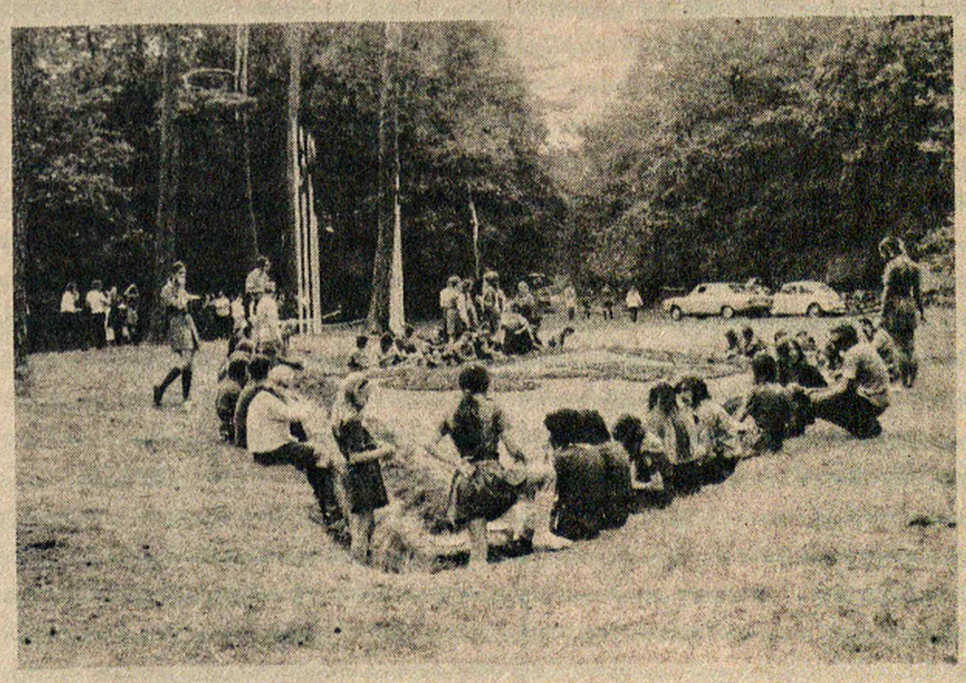

ŠIĄ VASARĄ JUBILIEJINĖJE SKAUTŲ STOVYKLOJE VOKIETIJOJE PLEVĖSAVO BRITANIJOS, VOKIETIJOS, JAV IR KANADOS VĖLIAVOS – STOVYKLA IŠ TIKRŲJŲ BUVO TARPTAUTINĖ.

---

pralaimėtų XIV a. mūšių. Pavyzdžiui, jos nieko nerašo, kaip žemaičiai sutriuškino kryžiuočius 1320 m. Medininkų apylinkėse, kur buvo nukautas žygio vadas maršalas Plockė ir 29 broliai. Vartbergės Livonijos kronikoje tylima apie 1305 m. mūšį prie Dubenos (Padauguvyje), kur žuvo Aizkrauklės komturas.

Nepaisant Ordino kronikų šališkumo, jos vaizdingai perteikia nesuskaitomų XIV a. mūšių su kryžiuočiais geografiją. Beveik visa etnografinė Lietuva buvo to karo arena. Kai kurios pasienio sritys virto dykra, bet priešas nejstengė jose įsitvirtinti. Lietuvos valstybė stabdė Vakarų Europos feodalų ir popiežijos remiamo Ordino veržimąsi į rytus, neleido galutinai įsigalėti Pabaltijyje ir susijungti abiem Ordino šakom.

Lietuva XIII—XIV a. sustiprinusi savo valstybę daugeliu rusų žemių, jų jėgas panaudojo kovai prieš Ordiną. Nuo XIII a. pabaigos svarbiausiuose mūšiuose (Strėvos, Rudavos, Žalgirio ir kt.) dalyvaudavo taip pat ir rusų žemių pulkai.

Taigi beveik iki pat Žalgirio mūšio Lietuvos valstybė buvo pagrindinis Ordino priešas, sudavęs jam didžiausius smūgius, griovęs jo svarbiausius grobikiškus planus. Tokiu intensyvumu kaip prieš Lietuvą (žr. schemą, kurioje pažymėti 70 mūšių bei susirėmimų), Ordinas nekovojo nei prieš šiaurės-vakarų Rusią (Novgorodą, Pskovą), nei prieš Lenkiją.

Kaimyninė Lenkija XIII a. ir veliau nekariavo su Ordinu. Tik Gedimino laikais, Lenkijos karaliui Vladislovui Lokietkai sudarius sąjungą su Lietuva, abiejų valstybių jėgos buvo nukreiptos prieš Ordiną. 1327 m. prasidėjo Lenkijos karas su Ordinu, įvyko pirmas Lokietkos susidūrimas su kryžiuočiais mūšio lauke. Iki 1331 m. Lietuva ir Lenkija bendradarbiavo kovoje su kryžiuočiais. Tais metais lenkai sudavė smūgį Ordinui mūšyje prie Plovcų (kairiajame Vislos krante aukščiau Torunės). Abi pusės turėjo nuostolių, bet kryžiuočiai buvo priversti grįžti atgal. Sekančiais metais abi pusės sudarė paliaubas, o 1343 m. Lenkijos karalius Kazimieras Didysis sudarė ilgalaikę taiką su Ordinu. 1349 m. ir kiek vėliau, kovodamas su Lietuva dėl pietinių žemių, Kazimieras faktiškai bendradarbiavo su Ordinu jo kare prieš Lietuvą.

Po Algirdo mirties Lietuvos viduje prasidėjusi kova silpnino atsparumą Ordinui. 1386 m. įvykus Lietuvos—Lenkijos politinei unijai ir oficialiai priėmus krikštą (1387 m.), Lietuvos pusėje stojo katalikiška Lenkija, o tai buvo ypač svarbu tarptautinėje diplomatinėje kovoje su Ordinu. Tačiau praktiškai Lietuva kaip valstybė ir toliau viena kariavo su Ordinu. Nors Jogaila atskiras Lenkijos jėgas panaudojo Lietuvos gynybai, bet Lenkijos valstybė tiesiogiai į karą su Ordinu įsijungė tik 1409 m. — pačiose Žalgirio mūšio išvakarėse.

1410 m. viename didžiausių viduramžių Europoje mūšių ties Žalgiriu jungtinės lietuvių ir slavų tautų jėgos, vadovaujamos Vytauto ir Jogailos, sužlugdė kryžiuočių Ordino galybę. Šis triuškinantis smūgis užbaigė atkakliausio Lietuvos karo su kryžiuočiais 225 m. laikotarpį. Po Žalgirio daugiausia kovojo diplomatai. Ordinas 1422 m. Melno taiką buvo priverstas tarptautiniu mastu pripažinti Lietuvai Žemaitiją ir Užnemunę. 1435 m. sutriuškinus Livonijos Ordiną, vokiečių feodalų agresija po 250 m. atkaklaus karo ilgiems šimtmečiams buvo galutinai atremta.

Taigi, apžvelgus visą epochą, matome, kad Lietuvos valstybė, pustrečio amžiaus atkakliai kariavusi, bendroje tautų kovoje suvaidino svarbiausią vaidmenį, atremiant Vakarų Europos feodalų, kurių smogiamuoju būriu buvo Kryžiuočių ordinas, veržimąsi į Pabaltijį ir Rytų Europą.

R. BATŪRA

(Mokslas ir Gyvenimas)

KELEIVIS

NIEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODĮ SKELBDAMAS, JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS GYVENIMO. KIEKVIENAME NUMERYJE YRA SENIAI PAGARSĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ APSAKYMŲ, EILERAŠČIŲ. ADV. M.ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEISINIŲ PATARIMŲ SKYRIŲ.

Metinė prenumerata tik $7.00

KELEIVIO 1971 m. kalendorius $1.50

636 EAST BROADWAY

SOUTH BOSTON, MASS. 02127

Baltic Woodwork Co.

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remodeliuoju
- Vasaros laike saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, LaSalle, P.Q. Tel. 366-6237

Įvairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

7725 RUE GEORGE LASALLE, P.Q. Tel.: 366-0500 366-4203

- *TAISOME IR DAŽOME AUTO-MAŠINAS.*
- *ESAME SPECIALISTAI MOTORINIŲ ROGIŲ*

SAV. G. DESROCHERS

TEXACO

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION

(M. RUTKAUSKAS)

POINTE CLAIRE, P.Q. — 601 St. Jean Road. Tel. 695-3883

ILLE BIZARD, P.Q. — 459 Cheerier Street. Tel. 626-5175

- Parduodami "SCORPION" firmos motorinės rogės.
- Atsitiktiniai ir kapitaliniai auto-mašinų remontai.
- Degalai, tepalai, padangos ir kt.
- Lengvai pasiekiamr greitkeliu Nr. 40.

BELLAZZI-LAMY INC.

ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:

Durys, langų rėmai. Izoliacija. Ten-Test.

Masonite, statybinis popieris, cementas,

B. P. išdirbiniai ir visa kt.

7682, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

Highland Auto Body

611 LAFLEUR AVE., LaSALLE

***

TEL. 366-7281

***

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išores taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos (Lietuviams nuolaida)

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

DATOS • VARDAI • ĮVYKIAI

ISTORINIS LEIDINYS

Žemės ūkio gamybinė kooperacija nepriklausoje Lietuvoje nuo 1920 iki 1940 metų — tai pavadinimas knygos, kuri šiuo metu spausdinama Londono Nidos spaustuvėje ir po kurio laiko pasieks skaitytojus.

Knyga paruošta ir leidžiama buvusių Pienocentro darbuotojų pastangomis ir lėšomis. Knygos autoriai ir redaktoriai norėjo uždokumentuoti nepriklausomoje Lietuvoje padarytą pažangą žemės ūkyje, ypač apie žemės ūkio gamybinę kooperaciją. Be bendrų apžvalginių straipsnių, knygoje smulkiau aprašomi buvę nepr. Lietuvoje kooperatyvai, bendrovės, įmonės, kaip, pvz., pieno perdirbimo kooperatyvų sąjunga Pienocentras, akc. bendrovė Maistas, akc. b-vė Lietuvos Cukrus, Linas, Lietuvos Muilas, Sodyba, Valgis, Baltijos Lloydas ir kt.

Kartu su knyga leidžiami ir platūs knygos konspektai anglų ir vokiečių kalbomis, kurių po 500 egz. bus paskleista bibliotekose Vakarų pasaulyje.

Knygos iniciatorius ir pagrindinis ruošėjas yra buvęs Pienocentro valdybos pirmininkas Jonas Glemža. Darbo sąlygos jam iš tiesų nebuvo lengvos. 84 m. amžiaus sulaukęs, jis praeitaisiais metais turėjo akies operaciją, tačiau skaityti ir rašyti tegali su padidinamuoju stiklu. Spalio mėn. J. Glemžai vėl bus operuojama akis, nes yra pavojus visiškai netekti regėjimo.

Knygos leidyba, be abejo, bus nuostolinga. Norintieji iš anksto knygą užsisakyti ar leidybą paremti auką, gali rašyti: J. Glemža, 7262 Hirsau, Cenventrain 33, W. Germany. Knygos kaina 10 dol.

AKADEMIKIŲ SUVAŽIAVIMAS

Akademikių skaučių draugovės centro valdyba šaukia visuotiną ASD narių suvažiavimą 1971 m. spalio 9-10 dienomis, Maironio salėje, 52 So. Quinsigamond Ave., Shrewsbury, Mass., JAV. Dalyvauja kandidatės, tikrosios narės ir filisterės. Taip pat yra kviečiamos ir vyresnės skautės.

Suvažiavimo tikslas: įvairių klausimų sprendimas vienetų veiklos išvystymas ir tarpusavio ryšių atnaujinimas.

Registracija iki spalio 1 d. pas fil. R. Kubiliūnaitę, 8218 Eagle Rd., Kirtland, Ohio, 44094, USA. Registracijos mokestis 1 dol. Maistas ir šeštadienio pobūvis 8 dol. Registraciją tvarko skyrių valdybos, kartu pranešdamos, kam bus reikalinga nakvynė. Pavienės narės registruojasi tiesiogiai.

Į tuo pat metu vykstančią Atlanto rajono metinę šventę yra kviečiami visi ASS nariai, vyr. skautės ir skautai-vyčiai.

Suvažiavimą globoja ASS Worcesterio skyrius.

ATEITININKŲ STUDIJŲ DIENOS

Detroito moksleivių ateitininkų Karaliaus Mindaugo kuopa ruošia studijų dienas, kurios įvyks spalio 22, 23 ir 24 dienomis Dainavoje, prie Manchester, Mich., USA.

Diskusijų tema — "Penki stulpai ateitininkijos aikštėje". O tie 5 "stulpai" yra 5 programoje numatyti pokalbiai apie tautiškumo, inteligentiškumo, visuomeniš-

HAMILTONO AUKURAS RUGSĖJO 26 D. STATO J. MARCINKEVIČIAUS MINDAUGA ANGLŲ KALBA. NUOTRAUKOJE BALTASIS IR JUODASIS METRAŠTININKAI – A. ELVIKIS IR R. KALVAITIS.

kumo, katalikiškumo ir šeimiškumo principus. Po pokalbių bus talentų, literatūros, savos kūrybos pasirodymai ir linksmavakaris.

Nors visoms ateitininkų kuopoms yra pasiųsti pakvietimai, bet šiuomi kviečiame ir tuos pavienius ateitininkus, kurie pakvietimų negavo.

Jeigu norite daugiau informacijų iš anksto, arba kai atvažiuosite į Detroito apylinkes, skambinkite šiais telefonais: Amerikoje – Sauliui Jankauskui (312) 537-0103, Dainava (312) 428-8919; Kanadoje Pauliui Kurui (519) 969-6131.

VADOVĖLIAI MOKYKLOMS

Kanados lituanistinėms mokykloms ir tėvams galima gauti E. Ruzgienės elementorių Gintarėliai ir A. Rinkūno Kregždutės I dal. KLB švietimo komisijoj: 236 Dovercourt Rd., Toronto 3, Ont.

Kregždutės kaina 2,75 dol., Gintarėlių — 3,75 dol.

MOKSLININKO VIEŠNAGĖ

Dr. Rimas ir dr. Elza Kriščiokaičiai su dukrele vasaros atostogas leidžia JAV, kur vieši pas Hartforde, Conn. gyvenančius tėvus ir lanko savo draugus bei pažįstamus.

Dr. Rimas Kriščiokaitis yra fizikas, šiuo metu mokslinį tyrimo darbą dirbantis Hamburge, Vokietijoje. Vadovaves branduolinės fizikos laboratorijai Harvardo universitete, dr. R. Kriščiokaitis tiriamąjį darbą jau metai laiko tęsia Vakarų Vokietijoje.

Filologė dr. Elza Kriščiokaitienė Hamburge mokytojauja tarptautinėje aukštesniojoje mokykloje.

PAIEŠKOJIMAS

Giminės iš Lietuvos ieško Jono, Juozo arba Vinco Lomac, kurie gyveno Porlant arba Portland mieste Amerikoje arba Kanadoje.

Jie patys arba žinantieji prašomi rašyti Baliui Keburiui, 271 Evelyn Ave., Ingersoll, Ontario, Canada.

SPORTININKŲ RINKIMAI

ŠALFASS Garbės teismas skelbia ŠALFASS centro valdybos ir revizijos komisijos rinkimus.

Kandidatu gali būti kiekvienas ŠALFASS narys, nenusižengęs sportinės drausmės nuostatams, registruotas sąjungoje kaip sporto darbuotojas, kūno kultūros mokytojas, aktyvus sportininkas ar narys, rėmėjas, nejaunesnis kaip 21 m. amžiaus.

Kandidatus nominuoti gali: 1. ŠALFASS registruoti sporto kulbai, 2. sporto apygardos, 3. neorganizuotos grupės susirinkusios nemažiau kaip 10 teisėtų rinkėjų parašų savo siūlomam kandidatui paremti, 4. patys kandidatai, surinkę nemažiau kaip 10 teisėtų rinkėjų parašų savo kandidatūrai paremti.

Kiekvienas kandidatas turi duoti raštišką sutikimą būti nuominuojamu.

Visi kandidatų sąrašai prisiunčiami iki spalio 10 d. ŠALFASS Garbės teismui, c/o Jaroslavas Kepenis, 20 Pilgrim Dr., Groton, Conn., 06340, USA.

PAIEŠKOJIMAS

Eugenija Valiuškytė, kilusi iš Liudorių kaimo, Kuršėnų valsčiaus, vieno jaunuolio kvietimu į Kanadą atvyko 1929 metais. Ji Kanadoje ištekėjo, bet jos vedybinė pavardė nežinoma.

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS IŠKYLOJE G. IR J. PETRULIŲ SODYBOJE – NUOTAIKA BUVO GERA
J. Šiaučiulio montažas

E. Valiuškytės ieško jaunystės draugė Ancytė Minglinaitė - Mickus, 56 Lyncroft Road, New Rochelle, N. Y. 10804, USA.

PASIKEITĖ VADOVAI

Šiaurinės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos centro valdyba Kanados sporto apygardos vadovu paskyrė A. Nausėdą, gyvenantį 14 Jasmine Rd., Weston, Ont.

Ilgametis Kanados sporto apygardos vadovas Kostas Lukošius iš savo pareigų pasitraukė balandžio mėnesį.

PASKIRTA ATSTOVĖ

Šiaurės Amerikos liet. fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos centro valdyba Vidą Čyvaitę paskyrė ŠALFASS atstovauti Š. Amerikos pabaltiečių sporto federacijoje.

• Į Žemės ūkio akademiją Lietuvoje priimata 675 naujų studentų. Kita tiek konkursinių egzaminų neišlaikė.

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO
KOOPERATYVAS "TALKA"
21 Main St. East, kamb. 203, tel. 528-0511

Darbo valandos:		Mokame už:	
pirmadieniais	9.30 — 5 v. p.p.	depozitus	5%
antradieniais	9.30 — 5 v. p.p.	šėrus ir sutaupas	6%
trečiadieniais	9.30 — 5 v. p.p.	už vienų metų terminuotus indėlius	6½ %
ketvirtadieniais	9.30 — 5 v. p.p.	ir virš $10.0000 -- 3 metams	7%
penktadieniais	9.30 — 8 v. vak.	Duodame:	
šeštadieniais	9.00 — 1 v. p.p.	asmenines paskolas iš	10%
Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais "Talka" uždaryta.		nekiln. turto paskolas iš	8½ %

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš $2.500.000.

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKA	IMA
5½% už depozitus	
6% už šėrus (numatoma)	8% už asm. paskolas
6% už taupymo s-tas	
6½% už 1 m. term, dep.	8¼% už mortgičius
7% už 2 m. term. dep.	

Kapitalas virš keturių milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki $5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. • Telefonas LE 2-8723

V. VERIKAIČIO VADOVAUJAMAS HAMILTONO MERGAIČIŲ CHORAS AIDAS ATLIKS PROGRAMĄ KANADOS LIETUVIŲ DIENOJE ST. CATHARINĖJE SPALIO 9-10 DIENOMIS

PAIEŠKOJIMAS

Paieškomi Jurgis ir Jonas Klorikaičiai, gyvenantieji Kanadoje. Ieško O. Endrukaitienė, 77 Edmund Rd., Saltley, Birmingham 8, Gt. Britain.

hamilton

Rimas Bagdonas, pereitais metais dalyvavęs aukštųjų krosnių konferencijoje Paryžiuje, yra pakviestas būti vienu iš pirmininkaujančių (co-chairman) Amerikos geležies ir plieno inžinierių suvažiavimo (AISE Convention 1971) aukštųjų krosnių poskyriaus paskaitų metu. Suvažiavimas įvyks Chicagoje rugsėjo 27-30 dienomis.

VIETOJ REPORTAŽO

Visų lauktoji vasara ir atostogų sezonas jau eina prie pabaigos. Mano atostogų planus kiek sumaišė ligoninė. Iš jos grįžus, su žmona pradėjome iš naujo svarstyti, kur reiktų nuvažiuoti. Nutarėme šį kartą pasitenkinti artimesne vietove.

Gavę pakvietimą, apsisprendėme poilsiauti Karecko Jono vasarnamyje su jo šeima kartu. Paruošę vieną kitą krepšiuką būtinų reikmenų, sumetėm mašinon, ir sekančios dienos rytą, sekmadienį, palikome namus. Saulutei kopiant pusdienio link, mudu jau buvome vietoje. Malonius kvietėjus radome atvykusius, susitvarkiusius ir geroje nuotaikoje.

Vieta yra prie Erie ežero, kur eilė spalvotų vasarnamių driekiasi ežero pakrante. Viena dalis vadinama Maple Bay vardu, kurioje ir yra brolių Jono ir Petro Karečkų nuosavybė. Be jų, dar keli kiti Hamiltono lietuviai turi čia nuosavas vasaros rezidencijas arba sklypus. Jų pastatai stovi greta, kas sudaro lietuviško kaimelio vaizdą. Vasarnamiai nemaži, dažyti ar kita medžiaga padengti, gerai laikomi ir prižiūrimi, kas liudija savininkų tvarkingumą. Netrūksta naujai pasodintų medelių ir gėlių.

Mūsų vasarnamis patogus ir erdvus. Taip, kad labai gerai tilpome visi ir dar liko vietos netikėtam keleiviui. Čia savaitgaliais atvažiuoja nemažai hamiltoniečių ir kitų vietovių svečių (ypač mano šeimininkas daug jų turi) aplankyti vasarotojų, praleisti keletą valandų liepų pavėsyje ar į dulkėtus plaučius įsileisti tyro laukų oro. Atkeliavus balsingiems vyrams, kartais per kaimą nukeliauja ir liet. dainos posmas. Jei laimę gerą turi, tai ir žuvelių gali prisigaudyti kiek nori ir dar kita tiek.

Jau pirmojo sekmadienio popietę teko susitikti matytų ir nematytų veidų. Šeimininką aplankė dypukų generacijos trys pensininkai, buvę Lietuvos stambesni ūkininkai ar tarnautojai. Jie sakosi esą visai patenkinti ir gyveną kaip tikri Dievo paukšteliai: nei sėja, nei piauna, o duonutės iki sočiai gauna.

Aido choro dainininkės Rita Ulbinaitė, Laima Deksnytė ir Loreta Zubaitė, tik ką sugrįžusios iš sėkmingos dainų šventės Chicagoje, čia atvyko dviračiais. Nuo Hamiltono iki Maple Bay vasarviečių yra tik 40 mylių kelio. Toks atstumas automobiliui mažas dalykas, betgi dviračiais važiuoti — pavojingas ir per daug rizikingas žygis. Tačiau tos drąsios mergaitės, nepaisydamos jokių pavojų, apsirūpino dviračiams taisoma medžiaga, padangoms pompa, ir leidosi pirmyn. Ir, va, kiek po vidudienio tos ryžtingos mergaitės laimingai pasiekė tikslą.

Šeimininkas Jonas, susitaręs su savo kaimynu Povilu, nupirko gero svorio aviną, kuris čia buvo kepamas. Vargšas avinėlis turėjo suktis apie dvi su puse val. apie savo ašį. Per 20 senimo ir jaunimo godžiai valgė ir gyrė pirmą kartą valgomą taip iškeptą gaminį.

Šis kampelis, ideali vieta mėgstantiems ramų vasarojimą. Čia nėra komerciniai triukšmingų įstaigų, išskyrus porą mažų parduotuvių. Ežeras pasiekiamas per pora minučių. Jo vandens žaismą gali stebėti per savo langą. Nebereikalo čia Karečkų nuosavybėje, vasaros laisvalaikį leidžia Hamiltono burmistras Copps su šeima.

Kartais čia suvažiuoja mišraus tautų jaunimo. Jiems susirinkti yra nedidelė salė — užkandinė su maža scena, mikrofonu, staliukais. Jie kartais sau paruošia pramogines dainos ar muzikos programėles, arba ežero pakrantėje sukuria laužą. Šioje patalpoje šeimininkauja ilgų mėlynų kelnių ir tankios barzdos jaunas savininkas. Salėje rūkyti draudžiama, bet norintieji užtraukti bandomąjį dūmelį — randa vietos lauko platybėse.

Jonas Kareckas turi tris dukras: Eleną, Lindą ir Rūtą. Jos visos lanko gimnaziją ir yra Aido dainininkės. Vieną vakarą, padedant porai kitų aidiečių, jos čia padainavo chore išmoktų liet. dainų. Zp.

AUKURAS DIRBA

125 metų Hamiltono miesto gimtadieniui atžymėti HLDT Aukuras stato angliškai kalbančiai visuomenei Justo Marcinkevičiaus (vertimas O. Čerkutės-Spidell) 2-jų veiksmų dramą "Mindaugas". Veikalas statomas rugsėjo 26 d., 7 val. vakaro McMaster universitete Robinson Memorial teatro salėje.

Vedamąją Mindaugo rolę atliks aktorius-mėgėjas Mike Lowlor, kitos rolės bus atliekamos lietuvių, čia baigusių mokslą. Veikalą režisuoja E. Dauguvietytė-Kudabienė. Dekoracijos dail. A. Trumpicko.

Pertraukų metu bus parodėlė — A. Petrauskienės audinių ir Pilipavičienės gintaro bei medžio drožinių.

Į šį pastatymą turėtų atsilankyti ne tik visi lietuviai, suprantą anglų kalbą, bet ir jų draugai bei pažįstami, kalbą tik angliškai.

Aukuras taip pat gyvai repetuoja Jurgio Jankaus Audronę, kuri bus pastatyta lapkričio 21 d. Hamiltone ir teatro festivalyje Chicagoje.

P. Enskaitis

DVIRATININKĖS – L. ZUBAITĖ, L. DEKSNYTĖ IR R. ULBINAITĖ

MONTREALIO GINTARIEČIŲ NUOTRAUKĄ KONCERTO PROGA IŠSPAUSDINO WINNIPEGO TRIBUNE

toronto

VISŲ LIETUVIŲ NAMAI

Tęsiame pasikalbėjimą su Toronto Lietuvių namų valdybos pirmininku Jonu Karpiu.

Suabejojus reikalu plėsti Lietuvių namus dabar, kai jau turimos nemažos prancūzkonų patalpos, o šv. Jono parapijos klebonas pasinešęs į naujo lietuvių centro kūrimą prie kapinių, užmiestyje, J. Karpis atsakė nematąs konkurencijos kitiems, nes dideliai torontiečių kolonijai daug ir reikia. Be to, parapijiniai centrai turi savo tikslus, kuomet Lietuvių namai bus visų ir visiems lietuviams.

Energingas pirminin-

kas yra pilnas planų plačiam ir kultūringam lietuviškam gyvenimui naujuose namuose, idant jie nevirstų vien vieta lėbavimui ir itališkom vestuvėm. Jis jau dabar pramato organizuotas sekmadienio popietes, paskaitų ciklus, vakarojimus, koncertus. Tokia pačių Namų organizuojama programa rūpinsis jau sudaryta kultūrinė kolegija.

Tačiau visų pirma Namai skiriami jaunimui. Teko patirti, kad prie bendruomenės apylinkės, kurios pirmininku irgi yra J. Karpis, kuriasi jaunimo sambūris. Jo būsimoje daugiašakėje veikloje sutilps tiek organizuotas tiek nepriklausomas jaunimas. Naturalu tad, kad bendruomeniškai nusiteikusio jaunimo prieglobstė būtų talpiuose Lietuvių namuose.

Kaip minėta, Lietuvių namuose bus įsteigtas muziejus. Kokio pobūdžio, kokie eksponatai jame bus telkiami, tuo tarpu pirmininkas negalėjo atsakyti, išskyrus, kad patarėjais yra pakviesti kingstoniečiai Tamošaičiai.

Prieš maždaug dvidešimtmetį įsteigti Lietuvių namai siaurose patalpose, apleistame rajone, merdėjo. Pradinius įnašus įmokėję nariai vėliau Namais menkai tesidomėjo. Šiuo metu nuotaikos esančios jau giedresnės, o metiniame susirinkime įvestas nario mokestis turėtų kiekvienam duoti didesnį priklausomumo jausmą. Apie statuto pertvarkymą nariai bus netrukus painformuoti.

Paklausiau, kodėl ruošiantis dideliems žygiams, neieškota kuo platesnės savųjų tautiečių turimos technikinės, meninės, finansinės ar manadžerinės ekspertizės, ypač jaunesniųjų tarpe. Pirmininkui toks klausimas, deja, nebuvo suprantamas. Jam atrodė, kad išmonės ir šiaip turėta pakankamai. Nesusikalbėjova. Gaila, nes beveik jau praleista kita proga įjungti dažną, dar tebestovinti šalia kasdienio lietuviško gyvenimo. Man atrodė, kad čia, kaip ir kitur, jaunimas traukiamas, bet tik toksai, kuris įkandin seka vyresniųjų pėdomis.

Tūlų asmenų kalbama, jog, esą, Lietuvių namai, tai vienos partijos ar grupės "kromas". J. Karpis tame nematė tiesos, pats būdamas negrupinis žmogus. Jo nuomone, Toronte partijos jau kaip ir dingusios, nes kai jis, kaipo bendruomenės apylinkės pirmininkas, stengėsi sudaryti lyg ir Vliko atatikmenį, negalėjo surasti nei tautininkų, nei krikdemų, lasininkų ar liaudininkų atstovų.

Sustojau prie salėje išstatyto išorinio vaizdo piešinio: taip kaip atrodys namai po remonto. Nesuabejojau, kad naujieji namai visiškai atitiks mūsų visuomenės architektinį skonį. Bent požeminio traukinio keliauninkui turėtų būti patrauklu — nereikės skųstis laikraščiuose apie nieko nesakantį betoną. Čia juk žėrės auksas, nors ir netikras, o mūsų tvirtumą liūdys iškimštinės kolonos.

Lietuvių namų valdybos pirmininkui Jonui Karpiui padėkojau už nuoširdžiai suteiktas informacijas. Jis yra nauja figūra mūsų visuomeniniame gyvenime, nes tiktai neseniai atėjo į aktyvią veiklą. Išrinktas apylinkės pirmininku, jis jau spėjo įvesti naujo judrumo kiek apdulkėjusioje bendruomenėje. Tuomi, neišvengiamai, jis įgijo priešininkų, bet tuo pačiu, atrodo, ir draugų. a.

st.catharines

BAIGĖSI POLEMIKA

St. Catharinės spaudos polemika prasidėjo tuo, kad S. Šetkus parašė į vietinį kanadiečių laikraštį straipsnį apie tai, ko yra vertos draugiškumo sutartys su Sovietų Rusija, nes Rusija tokias sutartis su Lietuva sulaužė prie pirmos progos ir Lietuvą okupavo.

Tokių panašių rašinių būdavo įdedama ir anksčiau šiame lietuviškiems interesams palankiame laikraštyje. Jokių komentarų po to nebūdavo, bet šįkart atsiliepė L. Kless, žinomas komentuotojas įvairiausiais vidaus ir užsienio reikalų klausimais. Atsiliepė aukštu tonu, stipriais politiniais apibrėžimais ir, žinoma, pamokymu, kas yra demokratija.

Pirma pasirašęs savo pilna pavarde, S. Šetkus tarnybiniais sumetimais pasivadino New Canadian ir pasiūlė S. Klees eiti į polemiką. Įšdėstė, kad L. Klees žino apie tarptautinę politiką labai daug, bet kad jo žinios yra paimamos iš komunistinės Rusijos propagandos. Abiejų pusių rašiniai tapo ne tik ilgi, bet ir labai karšti, paliečiant karą, nacius bei žydų naikinimą. Tai davė S. Šetkui progos atsikirsti taikliai ir stipriai, jog L. Klees pareiškė, kad N. Canadian jis perkalbėti neturi vilties ir todėl baigia polemiką, bet rašys ir toliau, nes žino, kad kanadiečių dauguma nori žinoti "tiesą". Tada N. Canadian buvo stipriai bet labai negudriai užpultas tulos J. Hryniuk, kuri reikalavo N. C. tikros pavardės.

S. Šetkus parašė pusantro tūkstančių žodžių rašinį bendrais politiniais reikalais ir gana ryškiai nušvietė Lietuvos sukilimą 1941 metais ir nepriklausomybės paskelbimą.

Rašinį sekė kitas, pasirašytas Anonimous, kuriame sakoma, kad New Canadian buvo "very intelligent and sensible" ir labai stipriai išdėstė jo teisę pasirašyti slapyvarde. Teko sužinoti, kad tas rašinys atėjo iš pačios redakcijos. Kor.

SKAUDŽIOS MIRTYS

Neperseniausiai mirė žymus veikėjas, taurus lietuvis Zigmas Piliponis, o, štai, dabar — jo jauna dukrelė, kuri St. Catharinėje buvo viena veikliausių lietuvaičių. Visi labai užjaučia Piliponienę.

Beveik tuo pat laiku mirė L. Narušienė. Pa-

KELIAMA Į 14 PSL.

AR JAU TURITE GINTARO LAIMĖJIMŲ BILIETĄ?

MONTREAL LITHUANIAN FOLK ENSEMBLE

"GINTARAS"

1	200.00 Dollar	
2	100.00 Dollar	
3	P. BALTUONIS	Wooden Sculpture
4	R. BUKAUSKAS	Picture
5	V. LAPINIENE	Picture
6	A. LYMANTAS	Picture
7	V. REMEIKA	Picture
8	O. SABLAUSKIENE	Picture
9	A. TAMOSAITIS	Picture
10	A. VAZALINSKAS	Picture
11	A. ZUBIENE	Picture

DRAWING — APRIL 29, 1972

BILIETAI PAS:
J. Šiauciulį,
6897 Mazarin,
Montreal, Que.

Donation $2.00

CFMB RADIO 1410 MONTREAL
LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.
PROGRAMOS VEDĖJAS
L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

LaSalle AUTOMOBILE INC.
366-7818

LAURENT DAIGNEAULT
Président

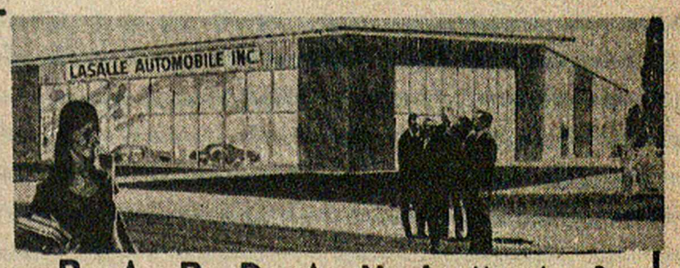

PARDAVIMAS
Imperial - Chrysler - Dodge - Charger
Coronet - Challenger - Swinger - Demon
Camions DODGE Trucks
7635 BOUL. LASALLE - LASALLE, QUE.
Mechanizuotomis priemonėmis įvairūs ratų ir kitų dalių reguliavimas. Išorės taisymas ir dažymas. Kreiptis: De La Verendrye Blvd.
Tel. 365-3364

ATLIEKAMI ĮVAIRŪS MŪRINIMO DARBAI IR VISOKERIOPI REMONTAI. CEMENTO, MEDŽIO DARBAI, GELEŽIES SUVIRINIMAS (WELDING). VYKSTU IR Į PROVINCIJĄ ONTARIO IR QUEBEKO.
M. Krauza
10167 48th Avenue, Montreal 477
Tel. 665-2278

Tony's Photo Studio
1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.
PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
ĮVAIRIOS PROGOS
TEL. 525-8971.
T. Laurinaitis

Jetté & Frères
VISKAS — MODERNIEMS NAMAMS

Visi kiti vandentiekio ir šildymo taisymai ir naujų įrengimai. Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimas. Atstovaujame Hydro-Quebec išnuomavimui karšto vandens tiekimą. Veltui įkainavimas.

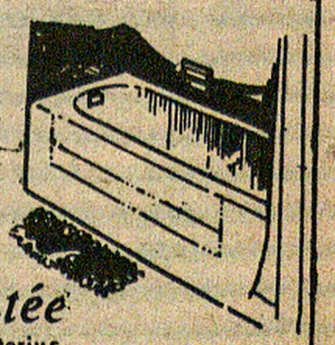

Jetté & Frère Ltée
Plumbing & Heating kontraktorius.
140-2e AVENUE - 366-0330

Dr.J Frison, B. Sc., D. C.
Chiropraktikas
1202 St. Joseph Blvd. East
Montreal (kampas de la Roche).
Tel.: 523-3525
Atdara: nuo 9 iki 1 val. ir nuo 4 iki 9 val. vak.

Dr.E. Andrukaitis
832 St. Joseph Blvd. E.
(kampas St. André)
TEL. 522-7236.

Dr.V. Giriunienė
Dantų gydytoja
5330 L'Assomption Blvd.
Montreal.
Tel. 255-3535

Dr.A.O. Jaugelienė
Dantų gydytoja
1410 Guy St. pirmas aukštas, 11-12 kambarys
Tel: 932-6662; namų 737-9681.

Dr.J. Mališka
Dantų gydytojas
1440 St. CATHERINE Street W., Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr.A.S. Popieraitis
B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.E.S.(c).
Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Tel. 931-3275
Suite 215, Montreal 109, Que.

ADVOKATAS
J.P. MILLER, B.A., B.C.L.
168 Notre Dame Street E., Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS
J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.
Sun Life Building. Suite 2001.
Tel. 866-1359.

ADVOKATAS
R.J. Išganaitis, BA, BCL
BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & IŠGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525 MONTREAL 126.
Tel: 842-1126, namų 674-7038

ADVOKATAS
B.K. Schneider, BA, BCL
DORCHESTER TOWERS
555 DORCHESTER BLVD. W
SUITE 1616
PHONE 871-1224
RES. 486-3361
MONTREAL 128, QUE.

Universal Cleaners & Tailors
B. KIRSTUKAS
239 FOURTH AVENUE
(at Wellington St.)
Tel. 769-2941
Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakymus, vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.

st.catharines

ATKELTA IŠ 13 PSL.

laidota Šv. Jono kapinėse Toronte. Nuoširdžiausia užuojauta vyrui ir giminėms. Kor.

IŠLEISTUVĖS
KUN. A. DILIUI

Penkių šeimų iniciatyva St. Catharinėje ruošiamos išleistuvės kun. Antanui Diliui, Vilniaus Šv. Petro ir Povilo bažnyčios klebonui, kuris kelias savaites praleido Kanadoje, lankydamas savo St. Catharinėje gyvenantį brolį.

Lietuvių klebonas t. J. Liauba pamokslo metu paragino lietuvius išleistuvėse dalyvauti. Kor.

montreal

AKADEMIKŲ
BALIUS

Montrealio lietuvių Akademinio sambūrio metinis balius įvyks šeštadienį, spalio 30 d., Chateau Champlain viešbučio Salle Viger, Place du Canada, Montreal.

Gros Noel Tolarico orkestras. Apie programą bus pranešta vėliau.

Įėjimas 12,50 dol. vienam asmeniui. Informacijai skambinti Alg. Beniušiui 671-6374 arba G. Vazalinskui 739-7251.

PRANEŠIMAS

Visiems jūrų šaulių kuopos Neringos nariams, vyrams ir moterims, pranešama, kad rugsėjo 26 d., sekmadienį, P. Skruibio vietovėje įvyks šaudymas dėl kuopos pereinamųjų taurių.

Visi kviečiami dalyvauti. S. V.

RINKIMAI
LA SALLĖJE

Lapkričio mėnesį vyksta La Sallės savivaldybės rinkimai — bus renkamas burmistras ir miesto tarybos nariai-aldermanai.

Trečiojoje rinkiminėje apylinkėje, kurioje yra NL redakcija ir aplamai gyvena nemažas lietuvių būrys, į aldermanus kandidatuoja Robert Cordner, kurį pašnekusiui į NL redakciją atvedė žinomas ir populiarus lasalietis lietuvis Leonas Gureckas.

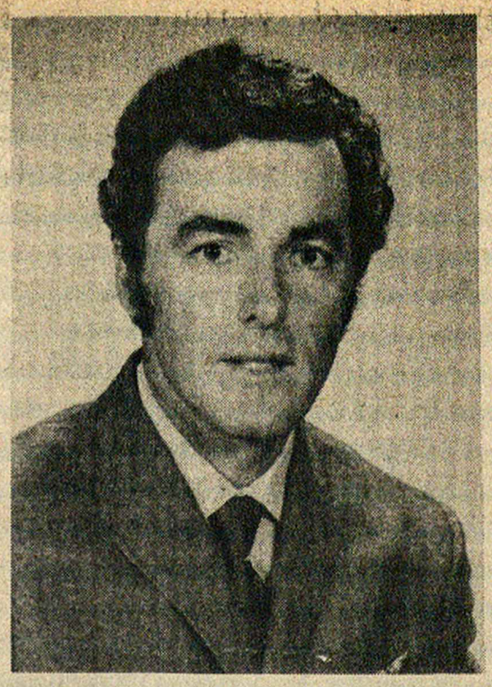

ROBERT CORDNER

Robert (Bob) Cordner yra 38 m. amžiaus, La Sallėje gyvena nuo 1943 m. Jau mokykloje draugavo su lietuviais ir su jais ryšių nėra nutraukęs iki šių dienų. Yra vedęs ir augina sūnų.

R. Cordner jau 20 metų sėkmingas statybos rangovas. La Sallėje jam priklauso 52 namai.

BALTŲ
BALIUS

Reta proga praleisti jaukiai ir kultūringai vakarą.

Jau prieš daugelį metų buvo kalbama apie reikalą Pabaltijo valstybėms laikytis vieningai. Ypač tos vienybės bei draugiškumo buvo ieškoma, o gal tik kalbama apie tai lietuvių, estų ir latvių tarpe. Pagaliau šios bendro likimo tautos Montrealyje įkūrė Baltų Federacijos skyrių.

Atšvęsti tą įvykį, suartėti vieniems su kitais, yra rengiamas baltų balius, kuris įvyks spalio 16 dieną, 8 val. vakaro, Hotel Sheraton-Mt. Royal, 1455 Peel str., Dore salėje.

Visi lietuviai nuoširdžiai kviečiami baliuje dalyvauti. Skaniai pavakarieniausite, linksmai pasišoksite, susipažinsite su estais ir latviais, kad tolimesnės sąjungos veikimas būtų našesnis ir efektingesnis.

Bilietus užsakyti prašome iš anksto pas Aldoną Šipelienę, telf. 487-4142, arba M. Jonynienę, telf. 489-2106.

KELIAUNINKAI

Juzė Kažemėkaitė iš Omahos, JAV, viešėjo pas Daniliauskus ir Stankevičius Montrealyje.

Julė Andrijauskienė ir Milaknienė iš Verduno lankėsi Lietuvoje.

Br. Abromonis atostogas praleido Cape Code, JAV.

H. Adomonis lankėsi Delhi ir JAV-se.

J. ir S. Adomaičiai Toronte lankėsi pas J. ir J. Šarūnus, kurie po automobilio katastrofos sužeidimų jau baigia sveikti.

PAGERBTUVĖS

25 metų vedybinės sukakties proga buvo pagerbti Janina ir Albinas Blauzdžiūnai. Pagerbtuvės įvyko rugsėjo 8 d.

PAKELTAS
LAIPSNIU

Montrealietis Rimas Navikėnas, Kanados kariuomenės karininkas, yra pakeltas į kapitonus.

VERSLININKŲ
ŠEIMA

Važiuojant per Eastern Townships apylinkę, už Cowansville ir Sweetsburg

A. † A.
JUOZUI AMBRASUI
mirus,
jo žmonai Katarinai Ambrasienei ir broliui Kazimierui giliausią užuojautą reiškiame ir kartu liūdime
Anastazija ir Antanas Tamošaičiai

Musu kredito unijos narei
A. † A.
JUZEI VASKIENEI
mirus, jos sunums Petrui, Jonui, dukroms Anelei ir Lea, giminems ir artimiesiems nuosirdzia uzuojauta reiskia
Montrealio lietuviu kredito unijos Lito valdyba

miestelių, prie pat Brome kryžkelės dėmesį atkreipia didelis pastatas su iškaba "Bulka Family Store". Tai Prano Bulkos ir jo šeimos parduotuvė. Pirkėjas čia ras įvairiausių prekių: drabužiai, namų apyvokos reikmenys ir kt. Parduotuvė veikia savitarnos principu – pirkėjai patys išsirenka reikalingas prekes, o išeidami kasoje apmoka.

Ši krautuvė veikia jau kelerius metus. Žinojom, kad ją tvarko vyriausias Bulkų sūnus, bet, apsilankę parduotuvėje, jo nematėme. Prie kasos vis dėlto buvome paklausti, ar esame lietuviai. Tai buvo naujasis krautuvės vedėjas – jaunesnysis sūnus Vytas Bulka, kuris parduotuvėje dirbo pirmą dieną.

Sužinojom, kad jis prieš savaitę vedė Barbarą Mackey ir pasikeitė darbais su vyresniuoju broliu, kuris nuėjo dirbti kartu su tėvu "yarde". Šeimą sukūręs Vytas Bulka apsigyveno parduotuvės pastato antrame aukšte esančiame bute. Jis yra 22 m. amžiaus, laisvai kalba lietuviškai, angliškai ir prancūziškai.

O "yardas" yra laužo supirkimo ir pardavimo verslas, kuriame Pranas Bulka užsiima jau 20 metų St. Huberte.

Bulkai užaugino du sūnus ir dukterį, yra jautrūs lietuviškiems reikalams. Jie nedalyvauja tik retam lietuviškam renginy Montrealy. pr. p.

KVIEČIAMI LIETUVIAI

La Salle Automobile Inc. bendrovės savininkai Laurent Daigneault su žmona lietuvius kviečia dalyvauti naujo automobilių sezono atidarymo renginyje, kuris rugsėjo 28 d. vakarą įvyks bendrovės patalpose, 7635 La Salle Blvd., La Sallėje.

Kaip ir kiekvienais metais, viešnios ir svečiai bus pavaišinti ir turės progos susipažinti su 1972 metų automobilių modeliais.

NAUJŲ MODELIŲ PRISTATYMAS

Trečiadienį, rugsėjo 22 d., 1972 metų automobilių pristatymas įvyks Keating Ford bendrovės patalpose, 4475 Bannantyne Street, Verdun.

Keating bendrovėje jau eilę metų atsakingas pareigas eina Leonas Gureckas.

PENKIOS ABITURIENTĖS

La Salle katalikų gimnazija rugsėjo 12 d. iškilmingu aktu atsisveikino su 1971 metų abiturientais. Akto metu kalbėjo Kvebeko turizmo ministras Claire Kirkland-Casgrain.

Didelio abiturientų būrio tarpe buvo penkios lietuvaitės: Rita Alinauskaitė, Kristina Baradinskaitė, Nijolė Girdžiūtė, Aldona Juodkojytė ir Rima Styraitė. La Sallės kat. gimnazijos stipendija buvo paskirta Rimai Styraitei.

Šią gimnaziją lankė jau nemažas skaičius lietuvių. Įdomu, kad šįmet abituras gavo tik lietuvaitės merginos. Žvilgsnį metus į abiturientų sąrašą, o jame yra apie 200 pavardžių, akysna krinta, kad pavardžių dauguma nėra nei angliškos, nei prancūziškos, bet itališkos, slaviškos ir kt.

STUDIJUOS LOYOLOJE

Loyolos kolegijoje Montrealyje prancūzų ir vokiečių kalbos studijas pradeda Vytautas Bačėnas, atvykęs iš Bramptono, Ont. V. Bačėnas gyvens savo brolio Algio bute.

PASISEKUSI GEGUŽINĖ

Jungtinė Aušros Vartų ir Šv. Kazimiero parapijų gegužinė, kuri vyko V. Vekterienės vasarvietėje, sutraukė gražų lankytojų skaičių ir praėjo geroj nuotaikoj.

• Montrealy lankosi buvęs montrealietis Jonas Morozas, kuris dabar gyvena Floridoje.

VĖŽIŲ VAKARAS

Montrealio lietuvių Akademinis sambūris spalio 1 d., penktadienį, ruošia vėžių vakarienę.

Vakarienės metu bus aptarti einamieji Sambūrio reikalai.

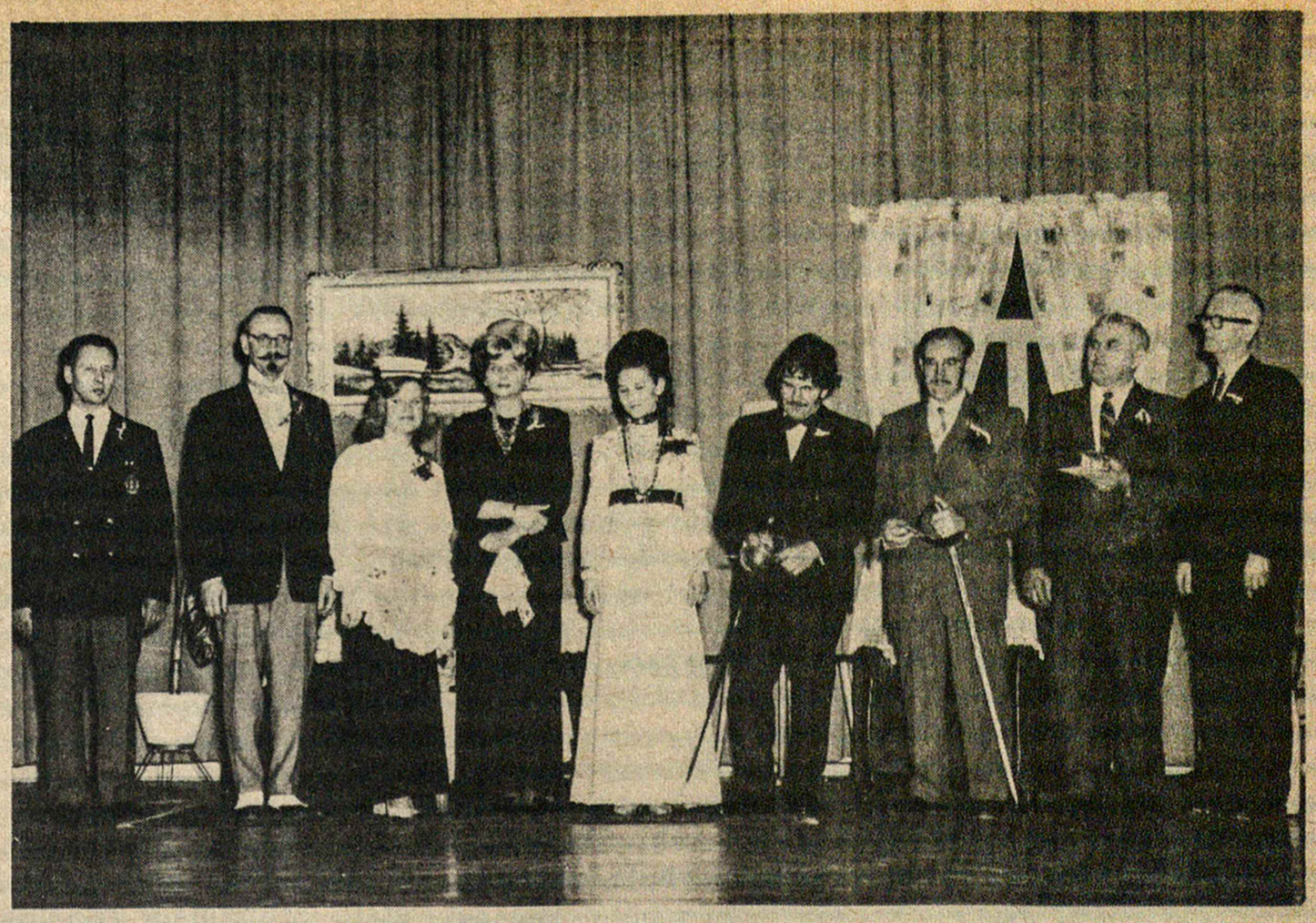

MINDAUGO KUOPOS ŠAULIAI VAIDINTOJAI SPALIO 25 D. VYTAUTO KLUBO BALIUJE PAKARTOS VAIDINIMĄ TEODOLINDĄ. NUOTRAUKOJE VAIDINTOJAI SU VADOVAIS – P. GABRYS, B. BAGDŽIŪNAS, K. BUZAITĖ, G. KAZLAUSKIENĖ, V. KIZERSKYTĖ, J. ZAVYS, A. MYLĖ, REŽ. V. SUŠINSKAS, S. BARAUSKAS.

ŠAULIŲ IŠVYKA

LK Mindaugo šaulių kuopos šaudymo sporto mėgėjai, nežiūrint labai nepalankaus oro, rugsėjo 12 d. susirinko Skruibių ūkyje šaudymo varžyboms dėl pereinamosios taurės.

Po labai įtemptų varžybų LK Mindaugo šaulių kuopos pereinamąją taurę laimėjo šaulys B. Kasperavičius, išmušęs 507 taškus, antroje vietoje palikdamas šaulį I. Petrauską su 441 tašku. Šiose varžybose dalyvavo 9 taikliausi Mindaugo kuopos šauliai. B. B.

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

Jau yra sudarytas Lietuvos kariuomenės šventės minėjimo komitetas. Šiam komitetui šiais metais vadovauja LK Mindaugo šaulių kuopa.

Kariuomenės šv. proga taip pat yra numatytas ir LVS Ramovės Montrealio skyriaus naujosios vėliavos šventinimas. Apie tai smulkiau informuosime Montrealio lietuvius vėliau. B. B.

ŠAULIŲ VAKARAS

Šio sezono Mindaugo šaulių kuopos pagrindinis vakaras-balius numatytas 1972 m. sausio 15 d. Šauliai prašo tą dieną rezervuoti jiems, ir visus maloniai kviečia jame atsilankyti. B. B.

PRADĖJO VERSLĄ

Žinomas lietuvių visuomenininkas, Vliko valdybos narys Romas Kezys perėmė kelionių biurą "The Traveller's Village" New Yorke.

ŠAUKIAMAS METINIS SPAUDOS BENDROVĖS „NEPRIKLAUSOMA LIETUVA" SUSIRINKIMAS

Pranešame, kad Spaudos Bendrovės „Nepriklausoma Lietuva" šėrininkų-akcininkų visuotinis susirinkimas yra šaukiamas

1971 m. spalio 2 d., 2 val. p. p.

Nustatytą valandą nesusirinkus kvorumui, po valandos susirinkimas bus laikomas teisėtu nežiūrint dalyvių skaičiaus.

Vieta: Montreal, Aušros Vartų salė, 1465 rue de Seve, Montreal 20, P. Q.

Dienotvarkė:

1. Susirinkimo atidarymas,
2. Prezidiumo rinkimas,
3. Mandatų komisijos rinkimas,
4. Praėjusio susirinkimo protokolo skaitymas,
5. Valdybos ir Direktorių pranešimai apie darbus,
6. Revizijos komisijos pranešimas,
7. Diskusijos dėl pranešimų,
8. Valdybos Direktorių ir Revizijos komisijos rinkimai.
9. Einamieji reikalai ir sumanymai.
10. Susirinkimo uždarymas.

Visi šėrininkai-akcininkai kviečiami dalyvauti. Kas negalėtų dalyvauti, gali siųsti įgaliojimą kurio nors asmens vardu, bet turinčio šėrą ir galinčio dalyvauti susirinkime. Tuo tikslu yra duodamas Spaudos Bendrovės „Nepriklausoma Lietuva" adresas:

Spaudos Bendrovė „Nepriklausoma Lietuva"
7722 George Street,
LaSalle, Montreal Canada.

Šiuo adresu atsiųsti įgaliojimai bus perduoti tiems asmenims, kurių pavardės bus įrašytos į įgaliojimus.

Valdyba.

ĮGALIOJIMAS

Aš, ...

gyvenantis .....

šiuo įgalioju .....

.....

mane atstovauti Nepriklausomos Lietuvos spaudos bendrovės 1971 m. akcininkų susirinkime,

Turiu ..... akcijas-šėrus.

Data: ..... Parašas: .....

KRONIKA

SOPRANAS GINA ČAPKAUSKIENĖ DAINUOS PER NL 30 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMĄ SPALIO 2 DIENĄ.

LAIKRAŠČIO RAMSČIAI

Rėmėjo prenumeratą — 12 dol. — apsimokėjo Kazys Valaitis iš Mt. Brydges, Ont., ir O. Delkus iš Toronto.

Savo auka laikraštį parėmė K. — 10 dol., V. Keturkienė — 5 dol., B. Šalčiūnas, J. Stankaitis, O. Rojienė, V. Jocas, V. Vanagas, M. Juodviršis — po 2,50 dol.

Visiems rėmėjams ir aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

NAUJA LAPINSKO PLOKŠTELĖ

Muzikas Darius Lapinskas su savo žmona Laima įrašė muziką ir žodžius naujai plokštelei, kuri yra skirta vaikams. Įrašus Lapinskas padarė Bauer studijoje Ludwigsburge, netoli Stuttgarto, Vak. Vokietijoje.

L. ir D. Lapinskai, grįždami į Chicagą, apie savaitę laiko praleido Londone, kur ypač domėjosi avantgardiniu teatru.

R. SPALIS GRAIKIJOJE

Rašytojas R. Spalis-Giedraitis, "Gatvės berniuko nuotykių" ir kitų knygų autorius, yra išvykęs į studijinę kelionę Graikijoje ir kituose kraštuose.

R. Spalis yra gimnazijos mokytojas Halifaxe, Didž. Britanijoje.

A. BRAZDŽIO PARODA

Londone gyvenantis skulptorius Antanas Braždys su savo kūriniais dalyvauja parodoje, kuri rugpiūčio mėnesį vyko Londono Alexandra Palace rūmuose.

Skulptorius A. Braždys baigė Chicagos Dailės institutą ir Londono Karališkąją dailės kolegiją. Šiuo metu veda skulptūros klasę Gloucesterio Dailės kolegijoje.

MEKAI VILNIUJE

Rugpiūčio mėn. Lietuvoje lankėsi Jonas ir Adolfas Mekai.

Kompozitorių namuose Vilniuje jiems buvo suruoštas priėmimas, kuriame abu svečiai skaitė iš savo kūrybos. Kartu keliavusi A. Meko žmona Paola padainavusi įvairių tautų dainų. Mekus pristatė oficialusis Vilniaus emigrantologas Vytautas Kazakevičius.

MONTREALIO SENAMIESTIS

APSIDRAUSK!
ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.
SAVARANKIŠKAS AGENTAS
P. ADAMONIS
Chartered Insurance Broker
Su teise dirbti QUEBEC'O ir ONTARIO provincijose
3907 A Rosemont Blvd., Montreal 408, P.Q. Tel. 722-3545
Sekr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

Žemiausios kainos!
MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA
6695 — 35th Avenue, Montreal 409
TEL. 727-3120 Namų 376-3781
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.
Agentūra veikia nuo 1945 m.
Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

DLK VYTAUTO KLUBO rugsėjo 25 d., 7.00 val. vakaro, 2161 St. Catherine St. E., bus
SEZONO ATIDARYMO
BALIUS
Programoje:
- KOMEDIJA TEODOLINDA, KURIĄ ATLIKS MONTREALIO ŠAULIAI.
- BUS ŠILTA VAKARIENĖ SU GĖRIMAIS, GERA MUZIKA, ŠOKIAIS IR LOTERIJA.

Visi lietuviai kviečiami atsilankyti, linksmai praleisti laiką ir tuo pačiu paremti klubą, kad tai nebūtų paskutinis klubo balius.
Kas galite prašome padovanoti loterijai.

Bilietai gaunami pas valdybos narius ir prie įėjimo.
Kaina 4.00 dol., jaunimui pusė kainos.

Klubo valdyba

neprikl[au]soma lietuva
ŠVENČIA 30 METŲ AMŽIAUS SUKAKTĮ!
MINĖJIMAS - VAKARIENĖ
ĮVYKS ŠEŠTADIENĮ, SPALIO 2 DIENĄ, 7 VAL. VAK. AUŠROS VARTŲ SALĖJE
Minėjimo metu kalbės dr. Henrikas Nagys.
Koncertinę dalį išpildys solistė Gina Čapkauskienė.
ŠILTA VAKARIENĖ – GERAS ORKESTRAS – ŠAUNŪS ŠOKIAI
BUFETAS – PRAMOGOS – TURTINGA LOTERIJA
ĮĖJIMAS 5 DOL. JAUNIMUI – PUSĖ KAINOS

LITAS
Montrealio Lietuvių Kredito Unija
1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.
Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	5.0%	Asmenines	8.5%
Taupomąsias s-tas	6.0%	Nekiln. turto	8.75%
Term. ind. 1 metams	6.25%	Čekių kredito	9.0%
Term. ind. 2 metams	6.75%	Investacines	nuo 9.0% iki 12%
Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.		Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.	

Kasos valandos: 1465 De Steve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., darbo dienomis — nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius; vakarais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545: dieną — penktadieniais nuo 1 iki 6 val. ir vakarais — pirmad., trečiadieniais ir penktad. nuo 7 iki 9 v.

Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.